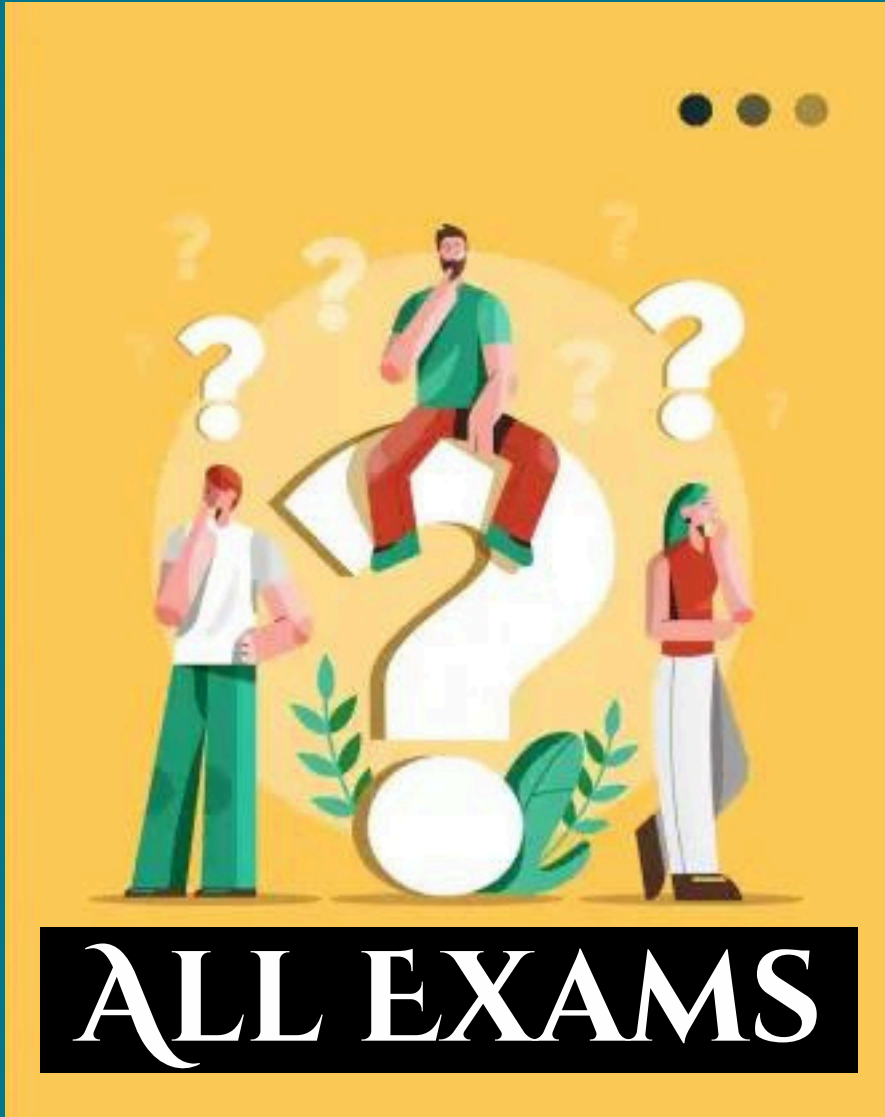

Weekly Quiz Compilation

Download Free PDF

Q.1

जिनिव्हा येथे होणाऱ्या आगामी बैठकीत NHRC च्या सहभागाचा उद्देश काय आहे?

1. सांस्कृतिक देवाणघेवाणीत सहभागी होणे
2. सरकारच्या मानवाधिकार प्रक्रियेचे रक्षण करणे
3. नवीन आंतरराष्ट्रीय करारांवर स्वाक्षरी करणे
4. राजनैतिक शिखर परिषदेला उपस्थित राहण्यासाठी

Answer:

B

Sol:

- भारताचा राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग (NHRC) जिनिव्हा येथील बैठकीत सरकारच्या मानवाधिकार प्रक्रियेचे रक्षण करण्याची तयारी करत आहे.
- NHRC त्याचा "A दर्जा" कायम ठेवेल की नाही यावर निर्णय घेण्याची अपेक्षा केल्याने ही बैठक महत्त्वाची आहे.
- NHRC च्या रेटिंगवरील निर्णयामुळे UN मानवाधिकार परिषद आणि काही UNGA संस्थांमध्ये मतदान करण्याच्या क्षमतेवर परिणाम होईल.
- UN-मान्यताप्राप्त ग्लोबल अलायन्स ऑफ नॅशनल ह्युमन राइट्स इन्स्टिट्यूशन्स (GANHRI) च्या मान्यताप्राप्त उपसमितीची (SCA) बैठक 1 मे रोजी होणार आहे.
- मार्च 2023 मध्ये SCA द्वारे सहा-मुद्द्यांच्या सबमिशननुसार, NHRC "सरकारी हस्तक्षेपापासून स्वतंत्रपणे कार्य करण्यास सक्षम" होण्यासाठी आवश्यक परिस्थिती निर्माण करण्यात अयशस्वी ठरले आहे.

Q.2

ग्लोबल अलायन्स ऑफ नॅशनल ह्युमन राइट्स इन्स्टिट्यूशन्स (GANHRI) चे पूर्वीचे नाव काय होते?

1. आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार संघटना
2. जागतिक मानवाधिकार समिती
3. राष्ट्रीय मानवाधिकार संस्थांची आंतरराष्ट्रीय समन्वय समिती

4. आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार युती

Answer:

C

Sol:

- GANHRI ही राष्ट्रीय मानवाधिकार संस्थांची (NHRIs) जागतिक संघटना आहे जी NHRIs ला पॅरिसच्या तत्वांनुसार कार्य करण्यास प्रोत्साहन देते आणि त्यांना बळ देते.
- भारताचा राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग (NHRC) जिनिव्हा येथील बैठकीत सरकारच्या मानवाधिकार प्रक्रियेचे रक्षण करण्याची तयारी करत आहे.
- NHRC त्याचा "A दर्जा" कायम ठेवेल की नाही यावर निर्णय घेण्याची अपेक्षा केल्याने ही बैठक महत्त्वाची आहे.
- NHRC च्या रेटिंगवरील निर्णयामुळे UN मानवाधिकार परिषद आणि काही UNGA संस्थांमध्ये मतदान करण्याच्या क्षमतेवर परिणाम होईल.
- UN-मान्यताप्राप्त ग्लोबल अलायन्स ऑफ नॅशनल ह्युमन राइट्स इन्स्टिट्यूशन्स (GANHRI) च्या मान्यताप्राप्त उपसमितीची (SCA) बैठक 1 मे रोजी होणार आहे.
- SCA ने मार्च 2023 मध्ये केलेल्या सहा-बिंदू सबमिशननुसार, NHRC "सरकारी हस्तक्षेपापासून स्वतंत्रपणे कार्य करण्यास सक्षम" असण्यासाठी आवश्यक परिस्थिती निर्माण करण्यात अयशस्वी ठरले आहे.

Q.3

UNFCCC च्या क्लायमेट चेंज टेक्नॉलॉजी मेकॅनिझम अंतर्गत क्लायमेट टेक्नॉलॉजी सेंटर आणि नेटवर्क (CTCN) ची भूमिका काय आहे?

1. ही संशोधन शाखा आहे.
2. ही सल्लागार शाखा आहे.
3. ही नियामक शाखा आहे.
4. ही अंमलबजावणीची शाखा आहे.

Answer:

D

Sol:

- द क्लायमेट टेक्नॉलॉजी सेंटर अँड नेटवर्क (CTCN) 10 वा वर्धापन दिन साजरा करत आहे.
- CTCN ही UNFCCC च्या क्लायमेट चेंज टेक्नॉलॉजी मेकॅनिझमची अंमलबजावणी करणारी शाखा आहे, जी पॅरिस करारानुसार अनिवार्य आहे.
- हे UN पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) द्वारे आयोजित केले जाते.
- CTCN ची स्थापना विकसनशील देशांच्या विनंतीनुसार, कमी-कार्बन आणि हवामान-लवचिक विकासासाठी पर्यावरणास अनुकूल तंत्रज्ञानाच्या विकास आणि हस्तांतरणास गती देण्यासाठी करण्यात आली.

Q.4

क्लायमेट टेक्नॉलॉजी सेंटर आणि नेटवर्क (CTCN) चे आयोजन कोण करते?

1. UN विकास कार्यक्रम (UNDP)
2. जागतिक आरोग्य संघटना (WHO)
3. UN पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP)
4. जागतिक बँक

Answer:

C

Sol:

- द क्लायमेट टेक्नॉलॉजी सेंटर अँड नेटवर्क (CTCN) त्याचा 10 वा वर्धापन दिन साजरा करत आहे.
- CTCN ही UNFCCC च्या क्लायमेट चेंज टेक्नॉलॉजी मेकॅनिझमची अंमलबजावणी करणारी शाखा आहे, जी पॅरिस करारानुसार अनिवार्य आहे.
- हे UN पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP) द्वारे आयोजित केले जाते.
- CTCN ची स्थापना विकसनशील देशांनी विनंती केल्यानुसार, कमी-कार्बन आणि हवामान-लवचिक विकासासाठी पर्यावरणास अनुकूल तंत्रज्ञानाच्या विकास आणि हस्तांतरणास गती देण्यासाठी करण्यात आली.

Q.5

मालमत्ता पुनर्रचना कंपन्या (ARCs) चे प्राथमिक कार्य काय आहे?

1. ते बँकांकडून बुडीत कर्जे खरेदी करतात आणि ती वसूल करण्याचा प्रयत्न करतात.
2. ते बँकांना कर्ज देतात.
3. ते बँकिंग क्षेत्राचे नियमन करतात.
4. ते रिअल इस्टेटमध्ये गुंतवणूक करतात.

Answer:

A

Sol:

- मालमत्ता पुनर्रचना कंपन्या (ARCs) या विशेष वित्तीय संस्था आहेत ज्या बँकांकडून बुडीत कर्जे खरेदी करतात आणि ती वसूल करण्याचा प्रयत्न करतात.
- ARCs भारतीय रिझर्व्ह बँक (RBI) अंतर्गत नोंदणीकृत आहेत आणि आर्थिक मालमत्तेचे सिक्युरिटायझेशन आणि पुनर्रचना आणि सिक्युरिटीज व्याज कायदा, 2002 (SARFAESI कायदा, 2002) अंतर्गत नियमन केले जातात.
- ARC विविध कार्ये करतात जसे की
 - आर्थिक मालमत्ता संपादन करणे,
 - व्यवस्थापन बदलणे किंवा ताब्यात घेणे,
 - कर्जदाराचा व्यवसाय विकणे किंवा भाड्याने देणे, कर्जाचे पुनर्नियोजन करणे,
 - सुरक्षा स्वारस्य लागू करणे, आणि
 - कर्जदाराने देय असलेल्या देय रकमेची पुर्तता करणे.

Q.6

भारतात एआरसी कोणत्या अधिकाराखाली नोंदणीकृत आहेत?

1. सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (SEBI)
2. अर्थ मंत्रालय
3. इंडियन बँक्स असोसिएशन (IBA)
4. भारतीय रिझर्व्ह बँक (RBI)

Answer:

D

Sol:

- मालमत्ता पुनर्रचना कंपन्या (ARCs) या विशेष वित्तीय संस्था आहेत ज्या बँकांकडून बुडीत कर्जे खरेदी करतात आणि ती वसूल करण्याचा प्रयत्न करतात.
- ARCs भारतीय रिझर्व्ह बँक (RBI) अंतर्गत नोंदणीकृत आहेत आणि आर्थिक मालमत्तेचे सिक्युरिटीयझेशन आणि पुनर्रचना आणि सिक्युरिटीज व्याज कायदा, 2002 (SARFAESI कायदा, 2002) अंतर्गत नियमन केले जातात.
- ARC विविध कार्ये करतात जसे की
 - आर्थिक मालमत्ता संपादन करणे,
 - व्यवस्थापन बदलणे किंवा ताब्यात घेणे,
 - कर्जदाराचा व्यवसाय विकणे किंवा भाड्याने देणे, कर्जाचे पुनर्नियोजन करणे,
 - सुरक्षा स्वारस्य लागू करणे, आणि
 - कर्जदाराने देय असलेल्या देय रकमेची पुर्तता करणे.

Q.7

सोलर फ्लेअर्स म्हणजे काय?

1. ते किरणोत्सर्गाचे तीव्र स्फोट आहेत जे सूर्याच्या ठिपक्यांशी संबंधित चुंबकीय उर्जेच्या प्रकाशनातून येतात.
2. ते सूर्याच्या पृष्ठभागावरून दृश्यमान प्रकाश उत्सर्जन आहेत.
3. त्या सूर्याच्या चुंबकीय क्षेत्राद्वारे निर्माण होणाऱ्या ध्वनी लहरी आहेत.
4. त्या सौर वादळाच्या वेळी सूर्याद्वारे उत्सर्जित होणाऱ्या उष्णतेच्या लाटा आहेत.

Answer:

A

Sol:

- खगोलशास्त्रज्ञांनी अलीकडेच एक दुर्मिळ घटना पाहिली, एक "सुपर-सॅपॅथेटिक" सौर फ्लेअर.
- या कार्यक्रमात एकाच वेळी चार उद्रेक झाले.
- सोलर फ्लेअर हे किरणोत्सर्गाचे तीव्र स्फोट आहेत जे सूर्याच्या ठिपक्यांशी संबंधित चुंबकीय उर्जेच्या प्रकाशनातून येतात.
- सोलर फ्लेअरमधून वाढलेल्या सौर विकिरणांमुळे भूचुंबकीय वादळे होऊ शकतात, ज्यामुळे पाँवर ग्रिडवर परिणाम होऊ शकतो आणि कमी अक्षांशांवर ऑरोरास (उत्तरी आणि दक्षिणी दिवे) होऊ शकतात.
- जेव्हा सूर्याचे ठिपके किंवा फिलामेंट्स सौर पृष्ठभागाच्या वर कमान असलेल्या प्रचंड चुंबकीय क्षेत्र लूपद्वारे अदृश्यपणे जोडलेले असतात तेव्हा सहानुभूतीशील सौर ज्वाला उद्भवतात.

Q.8

सहानुभूतीशील सौर फ्लेअर्स काय आहेत?

1. जेव्हा दोन सूर्याचे ठिपके आदळतात तेव्हा ते होतात.
2. जेव्हा सूर्यप्रकाश पृथ्वीच्या वातावरणात पोहोचतो तेव्हा ते उद्भवतात.
3. जेव्हा सूर्याचे ठिपके किंवा फिलामेंट्स सूर्याच्या पृष्ठभागाच्या वरच्या कमानदार चुंबकीय क्षेत्राच्या लूपद्वारे अदृश्यपणे जोडलेले असतात तेव्हा ते उद्भवतात.
4. जेव्हा सूर्याचे चुंबकीय क्षेत्र त्याच्या ध्रुवीयतेला उलट करते तेव्हा ते उद्भवतात.

Answer:

D

Sol:

- खगोलशास्त्रज्ञांनी अलीकडेच एक दुर्मिळ घटना पाहिली, एक "सुपर-सॅपॅथेटिक" सौर फ्लेअर.

- या कार्यक्रमात एकाच वेळी चार उद्रेक झाले.
- सोलर फ्लेअर हे किरणोत्सर्गाचे तीव्र स्फोट आहेत जे सूर्याच्या ठिपक्यांशी संबंधित चुंबकीय उर्जेच्या प्रकाशनातून येतात.
- वाढ
सोलर फ्लेअरमधून होणारे सौर विकिरण भूचुंबकीय वादळांना कारणीभूत ठरू शकते, ज्यामुळे पॉवर ग्रिडवर परिणाम होऊ शकतो आणि कमी अक्षांशांवर ऑरोरास (उत्तरी आणि दक्षिणी दिवे) होऊ शकतात.
- जेव्हा सूर्याचे ठिपके किंवा फिलामेंट्स सौर पृष्ठभागाच्या वर कमान असलेल्या प्रचंड चुंबकीय क्षेत्र लूपद्वारे अदृश्यपणे जोडलेले असतात तेव्हा सहानुभूतीशील सौर ज्वाला उद्भवतात.

Q.9

बायोहॅकिंगचे प्राथमिक उद्दिष्ट काय आहे?

1. रोगांचे निदान आणि उपचार करणे.
2. शारीरिक किंवा मानसिक कार्यक्षमतेत वाढ करण्यासाठी, संपूर्ण आरोग्य आणि कल्याण सुधारण्यासाठी किंवा विशिष्ट आरोग्य परिणाम प्राप्त करण्यासाठी.
3. आरोग्य किंवा कार्यक्षमतेचा विचार न करता आयुर्मान वाढवणे.
4. पारंपारिक वैद्यकीय पद्धती बदलणे.

Answer:

B

Sol:

- बायोहॅकिंग हा एक शब्द आहे ज्याचा उद्देश शरीराच्या उच्च कार्यक्षमतेवर कार्य करण्याची क्षमता वाढवणे आणि संभाव्य आयुष्य वाढवणे या उद्देशाने विविध पद्धतींचे वर्णन करण्यासाठी वापरले जाते.
- यात जीवशास्त्र, आनुवंशिकी, न्यूरोसायन्स आणि पोषण यांसारख्या क्षेत्रातील तंत्राचा वापर करणे समाविष्ट आहे.
- बायोहॅकिंगचे उद्दिष्ट शारीरिक किंवा मानसिक कार्यक्षमता वाढवणे, एकंदर आरोग्य आणि कल्याण सुधारणे

किंवा विशिष्ट आरोग्य परिणाम साध्य करणे हे आहे.

Q.10

बायोहॅकिंगचे वर्णन करण्यासाठी काय वापरले जाते?

1. शरीराची उच्च कार्यक्षमतेत कार्य करण्याची क्षमता वाढवणे आणि संभाव्य आयुर्मान वाढवणे या उद्देशाने विविध पद्धती.
2. जीवांमध्ये जनुकीय बदल करण्याची प्रक्रिया.
3. संगणकीय पद्धती वापरून जैविक प्रणालींचा अभ्यास.
4. औषधात कृत्रिम बुद्धिमतेचा वापर.

Answer:

A

Sol:

- बायोहॅकिंग हा एक शब्द आहे ज्याचा उद्देश शरीराच्या उच्च कार्यक्षमतेवर कार्य करण्याची क्षमता वाढवणे आणि संभाव्य आयुष्य वाढवणे या उद्देशाने विविध पद्धतींचे वर्णन करण्यासाठी वापरले जाते.
- यात जीवशास्त्र, आनुवंशिकी, न्यूरोसायन्स आणि पोषण यांसारख्या क्षेत्रातील तंत्राचा वापर करणे समाविष्ट आहे.
- बायोहॅकिंगचे उद्दिष्ट शारीरिक किंवा मानसिक कार्यक्षमता वाढवणे, एकंदर आरोग्य आणि कल्याण सुधारणे किंवा विशिष्ट आरोग्य परिणाम साध्य करणे हे आहे.

Q.11

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने रस्त्यांचा दर्जा सुधारण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या संस्थेशी सहकार्य केले आहे?

1. विज्ञान आणि तंत्रज्ञान मंत्रालय
2. इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ सायन्स
3. IIT बॉम्बे

4. भारताचे रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्रालय

Answer:

C

Sol:

- बृहन्मंबई महानगरपालिकेने रस्त्यांची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी प्रथमच IIT बॉम्बे तज्ञांशी सहकार्य केले आहे.
- तज्ञांनी भविष्यातील खड्ड्यांच्या दुरुस्तीसाठी आणि रस्त्यांच्या देखभालीसाठी काँक्रीट पॉलिमर वापरण्याची शिफारस केली आहे.
- काँक्रीट पॉलिमर:
 - जलद-क्युरिंग आणि उच्च-शक्ती: पॉलिमर काँक्रीट जलद-क्युरिंग, उच्च-शक्तीचे पॅचिंग साहित्य देऊ शकते जे हायड्रोलिक सिमेंट काँक्रीट संरचनांच्या दुरुस्तीमध्ये वापरण्यासाठी योग्य आहे.
 - टिकाऊ आणि पोशाख प्रतिरोधक: पॉलिमर काँक्रीटचे आच्छादन हायड्रोलिक सिमेंट काँक्रीटसाठी टिकाऊ आणि पोशाख-प्रतिरोधक पृष्ठभाग प्रदान करू शकतात.
 - मोठ्या प्रमाणावर वापरले जाणारे: पॉलिमर-सुधारित मोर्टार, ज्यामध्ये काँक्रीट पॉलिमरचा समावेश आहे, ते टाइल अँडेसिव्ह, कोटिंग्ज, वॉटरप्रूफिंग आणि रस्ते दुरुस्तीचे काम म्हणून मोठ्या प्रमाणावर वापरले जातात.
 - सुधारित आयुर्मान: काँक्रीट पॉलिमरचा वापर रोड सिमेंटचे आयुर्मान 10 वर्षांच्या ठराविक दोष दायित्व कालावधीपेक्षा कमीत कमी 20 वर्षांपर्यंत वाढवू शकतो.

Q.12

फेसलेस प्रादेशिक परिवहन कार्यालये (आरटीओ) यांनी सुरु केली

1. परिवहन राज्यमंत्री.
2. इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय
3. राष्ट्रीय माहिती विज्ञान केंद्र

4. वरीलपैकी नाही

Answer:

A

Sol:

- महाराष्ट्र सरकारने चेहराविरहित प्रादेशिक परिवहन कार्यालये (आरटीओ) सुरु केली.
- या उपक्रमाचा शुभारंभ परिवहन राज्यमंत्र्यांच्या हस्ते करण्यात आला.
- चेहराविरहित RTOs चे उद्दिष्ट नागरिकांना RTO मध्ये प्रत्यक्ष उपस्थित राहण्याची गरज न पडता काही सुविधांचा लाभ घेण्यास मदत करणे आहे.
- फेसलेस RTO द्वारे सहा सेवा ऑनलाइन उपलब्ध होतील. यात समाविष्ट:
 - ड्रिफ्टिंग ड्रायव्हिंग लायसन्स
 - ड्रायव्हिंग परवाना नूतनीकरण
 - परवान्यावरील पत्त्यातील बदल
 - एखाद्या व्यक्तीच्या जारी केलेल्या आरसी बुकवरील पत्त्यातील बदल
 - ड्रिफ्टिंग आरसी बुक
 - परवान्याचे ना-हरकत प्रमाणपत्र
- सहा फेसलेस सेवा आधार आधारित असतील, ज्यामुळे फसवणूक किंवा ड्रिफ्टिंगची शक्यता कमी होईल.
- फेसलेस RTO योजनेत भाग घेण्यासाठी नागरिकांना त्यांचा आधार क्रमांक त्यांच्या मोबाईल फोनशी लिंक करावा लागेल.

Q.13

जिवाळा योजना कोणती बँक देत आहे?

1. स्टेट बँक ऑफ इंडिया
2. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक
3. बँक ऑफ महाराष्ट्र
4. बँक ऑफ इंडिया

Answer:

B

Sol:

- जिव्हाळा योजना महाराष्ट्र कारागृह विभागाने सुरु केली आहे.
- ही योजना महाराष्ट्रातील विविध कारागृहात शिक्षा भोगत असलेल्या कैद्यांसाठी आहे.
- योजना ऑफर करणारी बँक: महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक
- योजनेचे तपशील: जिव्हाळा ही नवीन सुरु झालेली क्रेडिट योजना आहे. भारतातील कैद्यांसाठी सुरु केलेली ही अशा प्रकारची पहिलीच योजना आहे.
- उद्देश: कैद्यांसाठी बँकांद्वारे प्रदान केलेल्या विद्यमान कर्ज उपक्रमांच्या विपरीत, जे त्यांचे तुरुंगवास पूर्ण केल्यानंतर पुनर्वसनासाठी आहेत, जिव्हाळा कैद्यांना त्यांची शिक्षा भोगत असताना उपलब्ध आहे.

Q.14

महाराष्ट्र जीन बँक प्रकल्प ज्या सात थीमवर काम करेल त्यापैकी खालीलपैकी कोणती नाही?

1. सागरी जैवविविधता
2. स्थानिक पीक/बियाणे वाण
3. देशी गुरांच्या जाती
4. क्राँस ब्रीडिंग तंत्रज्ञानाचा विकास

Answer:

D

Sol:

- प्रकल्पाचे नाव: महाराष्ट्र जीन बँक

- मान्यता: महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने नुकतीच मान्यता दिली
- विशिष्टता: हा भारतातील अशा प्रकारचा पहिला प्रकल्प आहे
- उद्दिष्ट: सागरी विविधता, स्थानिक पिकांचे बियाणे आणि प्राणी विविधता यासह महाराष्ट्रातील अनुवांशिक संसाधनांचे संरक्षण करणे हा प्रकल्पाचा उद्देश आहे.
- प्रकल्प सात थीमवर काम करेल:
 - सागरी जैवविविधता
 - स्थानिक पीक/बियाणे वाण
 - देशी गुरांच्या जाती
 - गोड्या पाण्यातील जैवविविधता
 - गवताळ प्रदेश, स्क्रबलँड आणि प्राणी चरणारी जमीन जैवविविधता
 - वनहक्काखालील क्षेत्रांसाठी संरक्षण आणि व्यवस्थापन योजना
 - वनक्षेत्रांचे पुनरुज्जीवन

Q.15

मायगेशन ट्रॅकिंग सिस्टम (MTS) कोणी विकसित केली?

1. भारत सरकार
2. महाराष्ट्र सरकार
3. महिला आणि बाल विकास (WCD) विभाग
4. कामगार आणि रोजगार मंत्रालय

Answer:

B

Sol:

- महाराष्ट्र सरकारने वेबसाइट-आधारित मायगेशन ट्रॅकिंग सिस्टम (MTS) विकसित केली आहे.
- वैयक्तिक अद्वितीय ओळख क्रमांकांद्वारे असुरक्षित हंगामी स्थलांतरित कामगारांच्या हालचालींचा मागोवा घेण्यासाठी हे डिझाइन केले आहे.
- लॉच: राज्य सरकारच्या महिला आणि बाल विकास (WCD) विभागाने MTS लॉच केले.
- सेवा: MTS प्रकल्पाचे उद्दिष्ट एकात्मिक बाल विकास सेवा (ICDS) जसे की लसीकरण, पोषण पुरवठा आणि स्थलांतरित लाभार्थींसाठी आरोग्य तपासणी यांसारखे सातत्य राखणे आहे.
- लाभार्थी: लाभार्थ्यांमध्ये अंगणवाडी केंद्रात नोंदणी केलेल्या

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

माता, 18 वर्षांपर्यंतची मुले आणि गरोदर महिला.

• ट्रॅकिंग: या लाभार्थ्यांच्या स्थलांतराचा मागोवा घेतला जाईल की ते त्यांच्या मूळ ठिकाणी परत येईपर्यंत ICDS सेवा त्यांच्या गंतव्य जिल्ह्यांतील त्यांच्या कुटुंबांसाठी पोर्टेबल आहेत, मग ते राज्याच्या आत किंवा बाहेर.

Q.1

घरांच्या महागाई अपेक्षा सर्वेक्षण आणि ग्राहक विश्वास सर्वेक्षणद्वारे सुरु केले आहे.

1. भारतीय रिझर्व्ह बँक
2. स्टेट बँक ऑफ इंडिया
3. वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालय
4. ग्राहक व्यवहार, अन्न आणि सार्वजनिक वितरण मंत्रालय

Answer:

A

Sol:

• रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ने दोन सर्वेक्षणे सुरु करण्याची घोषणा केली:
 • 'घरगुती महागाई अपेक्षा सर्वेक्षण' आणि 'ग्राहक आत्मविश्वास सर्वेक्षण'.
 • हे सर्वेक्षण द्वि-मासिक चलनविषयक धोरणासाठी महत्वाचे इनपुट प्रदान करतील.
 • गुवाहाटी, हैदराबाद, जयपूर, कोलकाता, लखनौ आणि तिरुवनंतपुरमसह 19 शहरांमध्ये हे सर्वेक्षण केले जाणार आहे.

घरांच्या महागाई अपेक्षा सर्वेक्षणाविषयी:

• वैयक्तिक उपभोगाच्या टोपल्यांवर आधारित किमतीच्या हालचाली आणि चलनवाढ यावर व्यक्तिपरक मूल्यांकन करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
 • किमतीतील बदलांवर घरच्यांकडून गुणात्मक प्रतिसाद मागतो.

ग्राहक विश्वास सर्वेक्षण बददल:

• सामान्य आर्थिक परिस्थिती, रोजगाराची परिस्थिती, किमतीची पातळी, घरगुती उत्पन्न आणि खर्च याविषयी कुटुंबांकडून गुणात्मक प्रतिसाद गोळा करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

Q.2

घरातील महागाई अपेक्षा सर्वेक्षण आणि ग्राहक विश्वास सर्वेक्षणआयोजित केले जाईल.

1. 28 राज्ये आणि 9 केंद्रशासित प्रदेश
2. फक्त सर्व 28 राज्ये
3. 19 शहरे
4. नवी दिल्ली, मुंबई, चेन्नई आणि कोलकाता

Answer:

C

Sol:

• रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (RBI) ने दोन सर्वेक्षणे सुरु करण्याची घोषणा केली:
 • 'घरगुती महागाई अपेक्षा सर्वेक्षण' आणि 'ग्राहक आत्मविश्वास सर्वेक्षण'.
 • हे सर्वेक्षण द्वि-मासिक चलनविषयक धोरणासाठी महत्वाचे इनपुट प्रदान करतील.
 • गुवाहाटी, हैदराबाद, जयपूर, कोलकाता, लखनौ आणि तिरुवनंतपुरमसह 19 शहरांमध्ये हे सर्वेक्षण केले जाणार आहे.

घरांच्या महागाई अपेक्षा सर्वेक्षणाविषयी:

• वैयक्तिक उपभोगाच्या टोपल्यांवर आधारित किमतीच्या हालचाली आणि चलनवाढ यावर व्यक्तिपरक मूल्यांकन करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
 • किमतीतील बदलांवर घरच्यांकडून गुणात्मक प्रतिसाद मागतो.
 ग्राहक विश्वास सर्वेक्षण बददल:
 • सामान्य आर्थिक परिस्थिती, रोजगाराची परिस्थिती, किमतीची पातळी, घरगुती उत्पन्न आणि खर्च याविषयी कुटुंबांकडून गुणात्मक प्रतिसाद गोळा करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

Q.3

पाकिस्तानला IMF ची तात्काळ मदत कोणत्या व्यवस्थेचा भाग आहे?

1. विस्तारित निधी सुविधा
2. गरिबी निवारण आणि वाढ ट्रस्ट
3. स्टँड-बाय व्यवस्था
4. लवचिक क्रेडिट लाइन

Answer:

C

Sol:

- आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) ने पाकिस्तानला USD 1.1 बिलियन तत्काळ वितरित करण्यास मान्यता दिली आहे.
 - हा बेलआउट पॅकचा भाग आहे.
 - बेलआउट पॅकेज IMF च्या स्टँड-बाय अरेंजमेंट (SBA) द्वारे समर्थित आहे.
 - पेमेंट बॅलन्स समस्यांना तोंड देत असलेल्या देशांना अल्पकालीन आर्थिक सहाय्य प्रदान करते.
 - सर्व सदस्य देश SBA साठी पात्र आहेत.
 - बहुतेकदा प्रगत आणि उदयोन्मुख बाजारपेठेतील देशांद्वारे वापरले जाते, परंतु कमी उत्पन्न असलेले देश कधीकधी स्टँडबाय क्रेडिट सुविधा (SCF) सह SBA वापरतात.
- परिस्थिती:
- देशाच्या आर्थिक धोरणांनी अशा समस्या सोडवल्या पाहिजेत ज्यामुळे देशाला निधी शोधण्यास भाग पाडले.
 - वितरण परिमाणात्मक कामगिरी निकषांच्या पालनावर सशर्त असते.
 - कार्यक्रमाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण असलेल्या संरचनात्मक उपायांच्या अंमलबजावणीतील प्रगतीचे बॅचमार्कसह सर्वांगीण मूल्यांकन केले जाते.

Q.4

स्टँड-बाय अरेंजमेंट अंतर्गत देशांनी कोणत्या अटी पूर्ण केल्या पाहिजेत?

1. कोणत्याही विशिष्ट अटीची आवश्यकता नाही.
2. आर्थिक धोरणांनी पेमेंट समतोल समस्या सोडवणे आवश्यक आहे.
3. व्यवस्थेदरम्यान आर्थिक धोरणे बदलू नयेत.
4. कोणत्याही कामगिरीच्या निकषांशिवाय वितरण केले जाते.

Answer:

B

Sol:

- आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) ने पाकिस्तानला USD 1.1 बिलियन तत्काळ वितरित करण्यास मान्यता दिली आहे.
 - हा बेलआउट पॅकचा भाग आहे.
 - बेलआउट पॅकेज IMF च्या स्टँड-बाय अरेंजमेंट (SBA) द्वारे समर्थित आहे.
 - पेमेंट बॅलन्स समस्यांना तोंड देत असलेल्या देशांना अल्पकालीन आर्थिक सहाय्य प्रदान करते.
 - सर्व सदस्य देश SBA साठी पात्र आहेत.
 - बहुतेकदा प्रगत आणि उदयोन्मुख बाजारपेठेतील देशांद्वारे वापरले जाते, परंतु कमी उत्पन्न असलेले देश कधीकधी स्टँडबाय क्रेडिट सुविधा (SCF) सह SBA वापरतात.
- परिस्थिती:
- देशाच्या आर्थिक धोरणांनी अशा समस्या सोडवल्या पाहिजेत ज्यामुळे देशाला निधी शोधण्यास भाग पाडले.
 - वितरण परिमाणात्मक कामगिरी निकषांच्या पालनावर सशर्त असते.
 - कार्यक्रमाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण असलेल्या संरचनात्मक उपायांच्या अंमलबजावणीतील प्रगतीचे बॅचमार्कसह सर्वांगीण मूल्यांकन केले जाते.

Q.5

G7 तयार करण्यासाठी G6 मध्ये कोणता देश सामील झाला?

1. रशिया
2. जर्मनी
3. इटली
4. कॅनडा

Answer:

D

Sol:

- G7, किंवा ग्रुप ऑफ सेव्हन, ही एक आंतरसरकारी संस्था आहे ज्यामध्ये जगातील सर्वात मोठ्या प्रगत अर्थव्यवस्थांचा समावेश आहे.
- निर्मिती: मूलतः 1975 मध्ये सहा गट (G6) म्हणून स्थापना झाली, कॅनडा 1976 मध्ये G7 बनण्यासाठी सामील झाला. युरोपियन युनियन (EU) ने 1981 पासून G7 मध्ये "गैर-गणित" सदस्य म्हणून पूर्ण सहभाग घेतला आहे.
- उद्दिष्ट: G7 चे प्राथमिक उद्दिष्ट जगातील सर्वात मोठ्या

औद्योगिक राष्ट्रांमध्ये आर्थिक धोरणावर चर्चा करणे आणि समन्वय साधणे हे आहे. कालांतराने, व्यापार, सुरक्षा, हवामान बदल आणि विकास यासह विविध जागतिक समस्यांचा समावेश करण्यासाठी त्याचा अजेंडा विस्तारला आहे.

- G7 शिखर परिषदेचे यजमान, ज्याला अध्यक्ष म्हणूनही ओळखले जाते, सदस्य देशांमध्ये दरवर्षी फिरते.
- क्राइमियाला जोडल्यानंतर 2014 मध्ये रशियाला या गटातून निलंबित होईपर्यंत पूर्वी G-8 म्हणून संबोधले जात होते.

Q.6

G7 चे प्राथमिक उद्दिष्ट काय आहे?

1. लष्करी युती
2. सांस्कृतिक देवाणघेवाण
3. आर्थिक धोरण समन्वय
4. पर्यटन प्रोत्साहन

Answer:

C

Sol:

- G7, किंवा ग्रुप ऑफ सेव्हन, ही एक आंतरसरकारी संस्था आहे ज्यामध्ये जगातील सर्वात मोठ्या प्रगत अर्थव्यवस्थांचा समावेश आहे.
- निर्मिती: मूलतः 1975 मध्ये सहा गट (G6) म्हणून स्थापना झाली, कॅनडा 1976 मध्ये G7 बनण्यासाठी सामील झाला. युरोपियन युनियन (EU) ने 1981 पासून G7 मध्ये "गैर-गणित" सदस्य म्हणून पूर्ण सहभाग घेतला आहे.
- उद्दिष्ट: G7 चे प्राथमिक उद्दिष्ट जगातील सर्वात मोठ्या औद्योगिक राष्ट्रांमध्ये आर्थिक धोरणावर चर्चा करणे आणि समन्वय साधणे हे आहे. कालांतराने, व्यापार, सुरक्षा, हवामान बदल आणि विकास यासह विविध जागतिक समस्यांचा समावेश करण्यासाठी त्याचा अजेंडा विस्तारला आहे.
- G7 शिखर परिषदेचे यजमान, ज्याला अध्यक्ष म्हणूनही ओळखले जाते, सदस्य देशांमध्ये दरवर्षी फिरते.
- क्राइमियाला जोडल्यानंतर 2014 मध्ये रशियाला या गटातून निलंबित होईपर्यंत पूर्वी G-8 म्हणून संबोधले जात होते.

Q.7

'विज्ञान आणि धोरणांमधील भागीदारी फोर्जिंग' या कार्यक्रमाचे संयुक्तपणे आयोजन कोणी केले?

1. जागतिक आरोग्य संघटना आणि संयुक्त राष्ट्र
2. क्लिनिकल मायक्रोबायोलॉजी आणि संसर्गजन्य रोगांसाठी युरोपियन सोसायटी आणि AMR वर ग्लोबल लीडर्स ग्रुप
3. रोग नियंत्रण आणि प्रतिबंध केंद्रे आणि युरोपियन युनियन
4. इंटरनॅशनल सोसायटी फॉर इन्फेक्शियस डिसीज आणि वर्ल्ड इकोनॉमिक फोरम

Answer:

B

Sol:

- युरोपियन सोसायटी फॉर क्लिनिकल मायक्रोबायोलॉजी अँड इन्फेक्शियस डिसीजेस (ESCMID) आणि AMR वरील ग्लोबल लीडर्स ग्रुप (GLG) यांनी संयुक्तपणे बार्सिलोना, स्पेन येथे 'विज्ञान आणि धोरणांमधील भागीदारी फोर्जिंग' या उच्च-स्तरीय कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते.
- या बैठकीचे उद्दिष्ट प्रतिजैविक प्रतिरोधक (AMR) वरील संशोधन, विज्ञान आणि अंमलबजावणीला राजकीय अजेंड्यात स्थान देणे आणि विविध क्षेत्रातील संकटांना तोंड देणे हे होते.
- न्यूयॉर्क, युनायटेड स्टेट्स येथे सप्टेंबर 2024 मध्ये एएमआर वरील संयुक्त राष्ट्र महासभेच्या उच्च-स्तरीय बैठकीपर्यंत ही चर्चा सरेखित झाली.
- AMR वर ग्लोबल लीडर्स ग्रुप (GLG):
- अँटीमाइक्रोबियल रेझिस्टन्स (AMR) वर राजकीय कारवाईला गती देण्यासाठी जागतिक नेते आणि विविध क्षेत्रातील तज्ञ यांचा समावेश आहे.
- स्वतंत्र जागतिक सल्लागार आणि वकिली भूमिका पार पाडते.
- प्रतिजैविक प्रतिकारावरील चतुष्पक्षीय संयुक्त सचिवालय (QJS), संयुक्त राष्ट्रांच्या अन्न आणि कृषी संघटना (FAO), संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP), जागतिक आरोग्य संघटना (WHO), आणि जागतिक संघटना यांचा संयुक्त प्रयत्न. प्राणी आरोग्य (WOAH) गटासाठी सचिवालय समर्थन प्रदान करते.

Q.8

कोणत्या संस्था चतुष्पक्षीय संयुक्त सचिवालय (QJS) बनवतात जे प्रतिजैविक प्रतिकार (AMR) वर ग्लोबल लीडर्स ग्रुप (GLG) ला समर्थन देतात?

1. UNESCO, WHO, FAO, WOAH
2. FAO, UNEP, WHO, WOAH
3. FAO, UNEP, WHO, UNESCO
4. WHO, WOAH, UNEP, UNICEF

Answer:

B

Sol:

- युरोपियन सोसायटी फॉर क्लिनिकल मायक्रोबायोलॉजी अँड इन्फेक्शियस डिसीजेस (ESCMID) आणि AMR वर ग्लोबल लीडर्स ग्रुप (GLG) यांनी संयुक्तपणे बार्सिलोना, स्पेन येथे 'विज्ञान आणि धोरणांमधील भागीदारी फोर्जिंग' या उच्च-स्तरीय कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते.
- या बैठकीचे उद्दिष्ट प्रतिजैविक प्रतिकार (AMR) वरील संशोधन, विज्ञान आणि अंमलबजावणीला राजकीय अर्जेड्यात स्थान देणे आणि विविध क्षेत्रातील संकटांना तोंड देणे हे होते.
- न्यूयॉर्क, युनायटेड स्टेट्स येथे सप्टेंबर 2024 मध्ये एएमआर वरील संयुक्त राष्ट्र महासभेच्या उच्च-स्तरीय बैठकीपर्यंत ही चर्चा सरेखित झाली.
- ग्लोबल लीडर्स ग्रुप (GLG) AMR वर:
 - अँटीमाइक्रोबियल रेझिस्टन्स (AMR) वर राजकीय कृतीला गती देण्यासाठी जागतिक नेते आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञांचा समावेश आहे.
 - स्वतंत्र जागतिक सल्लागार आणि वकिली भूमिका पार पाडते.
 - चतुष्पक्षीय संयुक्त सचिवालय (QJS), प्रतिजैविक प्रतिकार, संयुक्त राष्ट्रांच्या अन्न आणि कृषी संघटना (FAO), संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम (UNEP), जागतिक आरोग्य संघटना (WHO), आणि जागतिक संघटना यांचा संयुक्त प्रयत्न. प्राणी आरोग्य (WOAH) गटासाठी सचिवालय समर्थन प्रदान करते.

Q.9

हरित वर्गीकरण म्हणजे काय?

1. पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ गुंतवणूक परिभाषित करण्यासाठी एक फ्रेमवर्क
2. वनस्पतींचे वर्गीकरण करणारी प्रणाली
3. हरितगृह वायू उत्सर्जनाचा मागोवा घेण्यासाठी एक पद्धत
4. नैसर्गिक आपत्तींच्या प्रभावाचे मोजमाप करणारी यंत्रणा

Answer:

A

Sol:

- आरबीआय आणि अर्थ मंत्रालय विशेषतः आसियान प्रदेशाकडे स्तरित हिरव्या वर्गीकरणासाठी पाहू शकतात.
- हरित वर्गीकरण:
 - पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ गुंतवणूक काय मानली जाऊ शकते हे परिभाषित करण्यासाठी एक फ्रेमवर्क.
 - एक वर्गीकरण प्रणाली जी परिभाषित करते की कोणते आर्थिक क्रियाकलाप आणि मालमत्ता "हिरव्या" किंवा पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ आहेत.
- उद्देश:
 - ग्रीनवॉशिंग टाळण्यासाठी मदत करते.
 - गुंतवणूकदारांना माहितीपूर्ण गुंतवणूक निर्णय घेण्यात मदत करते.
 - शाश्वत किंवा हरित आर्थिक क्रियाकलाप आणि मालमत्तेसाठी चॅनेल गुंतवणूक.

Q.10

हरित वर्गीकरणाचा उद्देश काय आहे?

1. ग्रीनवॉशिंग टाळण्यासाठी मदत करण्यासाठी
2. गुंतवणूकदारांना माहितीपूर्ण गुंतवणूक निर्णय घेण्यात मदत करणे
3. शाश्वत किंवा हरित आर्थिक क्रियाकलाप आणि मालमत्तेकडे गुंतवणूक वळवणे
4. वरील सर्व

Answer:

D

Sol: ज्यामध्ये बॉम्बे शहर आणि मुंबई राज्यातील इतर मराठी भाषिक प्रदेशांचा समावेश असेल.

- आरबीआय आणि अर्थ मंत्रालय विशेषतः आसियान प्रदेशाकडे स्तरित हिरव्या वर्गीकरणासाठी पाहू शकतात. हरित वर्गीकरण:
 - पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ गुंतवणूक काय मानली जाऊ शकते हे परिभाषित करण्यासाठी एक फ्रेमवर्क.
 - एक वर्गीकरण प्रणाली जी परिभाषित करते की कोणते आर्थिक क्रियाकलाप आणि मालमत्ता "हिरव्या" किंवा पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ आहेत.
- उद्देश:
- ग्रीनवॉशिंग टाळण्यासाठी मदत करते.
 - गुंतवणूकदारांना माहितीपूर्ण गुंतवणूक निर्णय घेण्यात मदत करते.
 - शाश्वत किंवा हरित आर्थिक क्रियाकलाप आणि मालमत्तेसाठी चॅनेल गुंतवणूक.

Q.11

महाराष्ट्र दिन कधी साजरा केला जातो?

1. 15 ऑगस्ट
2. 1 मे
3. 27 फेब्रुवारी
4. 24 एप्रिल

Answer:

B

Sol:

- महाराष्ट्र दिन, दरवर्षी 1 मे रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेच्या स्मरणार्थ साजरा केला जातो.
- महाराष्ट्राची स्थापना 1960 मध्ये मुंबई पुनर्रचना कायद्याद्वारे झाली.
- संयुक्त महाराष्ट्र समिती (संयुक्त महाराष्ट्र समिती) ची स्थापना 1956 मध्ये मराठी भाषिकांसाठी वेगळ्या राज्याची वकिली करण्यासाठी करण्यात आली.
- 1959 मध्ये, भारत सरकारने भाषिक धर्तीवर राज्यांची पुनर्रचना करण्यासाठी एक पॅनेल तयार केले.
- पॅनेलने एका वेगळ्या मराठी भाषिक राज्याची वकिली केली

Q.12

POCSO कायद्यांतर्गत संरक्षित मुलांची वयोमर्यादा किती आहे?

1. 14 वर्षे
2. 16 वर्षे
3. 17 वर्षे
4. 18 वर्षे

Answer:

D

Sol:

- मुंबई उच्च न्यायालयाने (HC) आपल्या प्रशासकीय विभागाला आणि राज्य सरकारच्या कायदा आणि न्याय विभागाला सहकार्य करण्याचे निर्देश दिले.
- मुलांचे लैंगिक गुन्ह्यांपासून संरक्षण (POCSO) कायद्यांतर्गत 138 जलदगती न्यायालये स्थापन करण्याच्या आवश्यकता निश्चित करण्यासाठी हे सहकार्य आहे.
- भारतात 2012 मध्ये स्थापित केलेल्या लैंगिक गुन्ह्यांपासून मुलांचे संरक्षण (POCSO) कायदा, लैंगिक शोषण आणि अत्याचारापासून मुलांचे संरक्षण करण्यासाठी डिझाइन केलेले आहे.
- उद्दिष्ट: POCSO कायद्याचे प्राथमिक उद्दिष्ट 18 वर्षाखालील मुलांचे लैंगिक अत्याचार, लैंगिक छळ आणि पोर्नोग्राफी यांसारख्या गुन्ह्यांपासून संरक्षण करणे आहे.

Q.13

महाराष्ट्रातील जिल्हा सुशासन निर्देशांक (DGGI) मध्ये कोणता जिल्हा अव्वल आहे?

1. मुंबई
2. रायगड
3. नाशिक
4. सातारा

Answer:

B

Sol:

- महाराष्ट्राच्या अलीकडील जिल्हा सुशासन निर्देशांक (DGGI) मध्ये रायगड जिल्हा अव्वल स्थानावर आहे.
- DGGI 161 निर्देशक आणि 300 पेक्षा जास्त डेटा पॉइंट्ससह 10 प्रशासन क्षेत्रांचे मूल्यांकन करते.
- हा निर्देशांक प्रशासकीय सुधारणा आणि संघटना आणि पद्धती विभागाद्वारे चालवलेल्या प्रकारचा पहिला आहे.
- महाराष्ट्र हे अशा प्रकारचा सराव राबविणारे देशातील पाचवे राज्य ठरले आहे.
- नागरिक-केंद्रित प्रशासन आणि मानव संसाधन विकासाच्या बाबतीत, नाशिक जिल्हा अनुक्रमे दुसरा, गोंदिया आणि पुणे जिल्ह्यांचा क्रमांक लागतो.
- रायगड जिल्हा 529 गुणांसह अव्वल, तर गोंदिया 518 गुणांसह दुसऱ्या क्रमांकावर आहे.

Q.14

शक्ती फौजदारी कायदे (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, 2020 चे प्राथमिक लक्ष काय आहे?

1. आर्थिक सुधारणा
2. पर्यावरण संरक्षण
3. महिला आणि मुलांविरुद्धचे गुन्हे
4. सार्वजनिक पायाभूत सुविधांचा विकास

Answer:

C

Sol:

- महाराष्ट्र राज्याच्या गृहमंत्र्यांनी शक्ती विधेयकाचा अहवाल सादर केला.
- समितीने शक्ती विधेयकातील सुधारणा सादर केल्या, जे संयुक्त समितीकडे पाठवण्यात आले.
- शक्ती फौजदारी कायदे (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, 2020 हे महिला आणि मुलांवरील गुन्ह्यांवरील विधेयक आहे.
- विधेयकात बलात्काराच्या प्रकरणांसाठी फाशीच्या शिक्षेची शिफारस करण्यात आली आहे.
- तक्रारीच्या नोंदणीच्या दिवसापासून तपास पूर्ण करण्यासाठी 30 दिवसांच्या कालावधीची शिफारस देखील करते.
- दुरुस्तीने सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म आणि इंटरनेट डेटा प्रदान करणाऱ्या कंपन्यांवर पोलिस तपासासाठी डेटा शेअर करण्याची जबाबदारी टाकली आहे.

Q.15

कोणत्या विभागाने "माझी वसुंधरा (MV) अभ्यासक्रम" विकसित करण्यासाठी UNICEF सोबत सहकार्य केले?

1. शिक्षण विभाग
2. पर्यावरण आणि हवामान बदल विभाग
3. तंत्रज्ञान विभाग
4. आरोग्य विभाग

Answer:

B

Sol:

- महाराष्ट्र सरकार इयत्ता I-VIII साठी सर्वसमावेशक अभ्यासक्रम सुरू करत आहे.
- पुढील पिढीमध्ये हवामान-जागरूकता आणि हरित मूल्ये रुजवणे हे उद्दिष्ट आहे.

- नवीन अभ्यासक्रम पर्यावरण आणि हवामान बदल विभाग आणि युनिसेफ यांनी विकसित केला आहे.
- अभ्यासक्रमाला "माझी वसुंधरा (MV) अभ्यासक्रम" असे नाव देण्यात आले आहे.
- अभ्यासक्रमाचा उद्देश इयत्ता I-VIII च्या विद्यार्थ्यांमध्ये हवामान बदलासारख्या मुद्द्यांवर अनुप्रयोग-आधारित जागरूकता निर्माण करणे आहे.
- अभ्यासक्रम पारंपारिक आणि स्थानिक ज्ञान यांच्यात समतोल राखून विद्यार्थ्यांमध्ये जागरूकता वाढवेल.

Q.1

अलीकडे, चंद्राच्या ध्रुवीय विवरांमध्ये पाण्याच्या बर्फाच्या वाढीव शक्यतेचे पुरावे सापडले आहेत. चंद्राच्या ध्रुवांवर उप-पृष्ठभागावरील पाण्याच्या बर्फाचा प्राथमिक स्रोत कोणता आहे असे मानले जाते?

1. उल्कापाताचा प्रभाव
2. कॉस्मिक रेडिएशन
3. इम्ब्रियन काळात ज्वालामुखी दरम्यान बाहेर वायू
4. धूमकेतूद्वारे निक्षेपण

Answer:

C

Sol:

- IIT कानपूर, युनिव्हर्सिटी ऑफ सदर्न कॅलिफोर्निया, जेट प्रोपल्शन लॅबोरेटरी आणि IIT (ISM) धनबाद येथील संशोधकांच्या सहकार्याने ISRO च्या स्पेस ऍप्लिकेशन सेंटर (SAC) च्या शास्त्रज्ञांनी हा अभ्यास केला आहे.
- संशोधनात चंद्राच्या ध्रुवीय विवरांमध्ये पाण्याच्या बर्फाच्या वाढीच्या शक्यतेचा पुरावा सापडला आहे.
- भविष्यातील मोहिमांसाठी आणि दीर्घकालीन मानवी उपस्थितीसाठी चंद्रावर बर्फाचा नमुना किंवा उत्खनन करण्यासाठी ड्रिलिंग महत्त्वपूर्ण ठरेल, असे अभ्यासात म्हटले आहे.
- उत्तर ध्रुवीय प्रदेशात पाण्याच्या बर्फाचे प्रमाण दक्षिण ध्रुवीय प्रदेशाच्या दुप्पट आहे.
- चंद्राच्या ध्रुवांमध्ये उप-पृष्ठभागावरील पाण्याच्या बर्फाचा प्राथमिक स्रोत इम्ब्रियन काळात ज्वालामुखी दरम्यान बाहेर वायू होत असल्याचे मानले जाते.
- पाण्याच्या बर्फाचे वितरण घोडीचा ज्वालामुखी आणि प्रेफरेंशियल इम्पॅक्ट क्रेटरिंगद्वारे नियंत्रित केले जाते.

Q.2

AUKUS हा त्रिपक्षीय सुरक्षा करारआहे.

1. अमेरिका, कॅनडा आणि UAE
2. ऑस्ट्रेलिया, युनायटेड किंगडम आणि युनायटेड स्टेट्स
3. अझरबैजान, उझबेकिस्तान, कझाकिस्तान आणि युनायटेड स्टेट्स
4. ऑस्ट्रेलिया, युक्रेन, युनायटेड किंगडम आणि स्वीडन

Answer:

B

Sol:

- AUKUS हा ऑस्ट्रेलिया, युनायटेड किंगडम आणि युनायटेड स्टेट्स यांच्यात तयार झालेला त्रिपक्षीय सुरक्षा करार आहे, ज्याची घोषणा सप्टेंबर 2021 मध्ये करण्यात आली.
- कराराचा संदर्भ AUKUS आहे, जो 2021 मध्ये दोन मुख्य उद्दिष्टांसह स्थापित झाला होता:
- "पिलर वन" चा उद्देश ऑस्ट्रेलियाला आण्विक-शक्तीवर हल्ला करणाऱ्या पाणबुड्या पुरवण्याचे आहे. दक्षिण कोरिया या प्रकल्पाचा भाग असलेला अशी अपेक्षा नाही.
- "पिलर टू" कृत्रिम बुद्धिमत्ता, समुद्राखालील ड्रोन आणि हायपरसोनिक क्षेपणास्त्रे यांसारख्या प्रगत युद्ध-लढाऊ क्षमता विकसित करण्यावर लक्ष केंद्रित करते.

Q.3

AUKUS सुरक्षा करार कधी जाहीर झाला?

1. सप्टेंबर 2019
2. सप्टेंबर 2020
3. सप्टेंबर 2021
4. सप्टेंबर 2022

Answer:

C

Sol:

- AUKUS हा ऑस्ट्रेलिया, युनायटेड किंगडम आणि युनायटेड स्टेट्स यांच्यात तयार झालेला त्रिपक्षीय सुरक्षा करार आहे, ज्याची घोषणा सप्टेंबर 2021 मध्ये करण्यात आली.
- कराराचा संदर्भ AUKUS आहे, जो 2021 मध्ये दोन मुख्य उद्दिष्टांसह स्थापित झाला होता:
- “पिलर वन” चा उद्देश ऑस्ट्रेलियाला आण्विक-शक्तीवर हल्ला करणाऱ्या पाणबुड्या पुरवण्याचे आहे. दक्षिण कोरिया या प्रकल्पाचा भाग असेल अशी अपेक्षा नाही.
- “पिलर टू” कृत्रिम बुद्धिमत्ता, समुद्राखालील ड्रोन आणि हायपरसोनिक क्षेपणास्त्रे यांसारख्या प्रगत युद्ध-लढाऊ क्षमता विकसित करण्यावर लक्ष केंद्रित करते.

Q.4

स्ट्रीट व्हॅडर्स (उपजीविकेचे संरक्षण आणि रस्त्यावर विक्रीचे नियमन) कायद्याचा प्राथमिक उद्देश काय आहे?

1. रस्त्यावरील विक्रीवर ऑनलाइन व्यवसायांना प्रोत्साहन देणे
2. रस्त्यावरील विक्रेत्यांवर कर वाढवणे
3. रस्त्यावरील विक्रेत्यांचे विक्री हक्क कायदेशीर करणे
4. रस्त्यावर विक्रेते काम करू शकतील अशा ठिकाणी निर्बंध घालणे

Answer:

C

Sol:

- रस्त्यावरील विक्रेत्यांचे (SVs) विक्री हक्क कायदेशीर करण्यासाठी स्ट्रीट व्हॅडर्स (प्रोटेक्शन ऑफ लिव्हलीहूड अँड रेग्युलेशन ऑफ स्ट्रीट व्हॅडिंग) कायदा लागू करण्यात आला.
- राज्यस्तरीय नियम आणि योजनांद्वारे आणि शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB) द्वारे अंमलबजावणी शहरांमधील रस्त्यावरील विक्रीचे संरक्षण आणि नियमन करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- हे सर्व ‘विद्यमान’ विक्रेत्यांना वेंडिंग झोनमध्ये सामावून घेण्यास आणि व्हॅडिंग सर्टिफिकेट (VCs) जारी करण्यास वचनबद्ध आहे.
- हे टाउन व्हॅडिंग कमिटी (TVCs) द्वारे सहभागात्मक प्रशासन संरचना स्थापित करते.
- या कायद्यामध्ये तक्रारी आणि विवादांचे निराकरण करण्यासाठी यंत्रणांची रूपरेषा देण्यात आली आहे, ज्यामध्ये दिवाणी न्यायाधीश किंवा न्यायिक दंडाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्याचा प्रस्ताव आहे.

Q.5

रस्त्यावरील विक्रेते (रस्त्यावर विक्रीचे संरक्षण आणि नियमन) कायद्याच्या प्राथमिक उद्देशाने प्रस्तावित तक्रार निवारण समितीचे अध्यक्ष कोण आहेत?

1. दिवाणी न्यायाधीश किंवा न्यायदंडाधिकारी
2. एक उच्चपदस्थ पोलीस अधिकारी
3. शहराचा महापौर
4. विक्रेत्यांचा एक प्रतिनिधी

Answer:

A

Sol:

- रस्त्यावरील विक्रेत्यांचे (SVs) विक्री हक्क कायदेशीर करण्यासाठी स्ट्रीट व्हॅडर्स (प्रोटेक्शन ऑफ लिव्हलीहूड अँड रेग्युलेशन ऑफ स्ट्रीट व्हॅडिंग) कायदा लागू करण्यात आला.
- राज्यस्तरीय नियम आणि योजनांद्वारे आणि शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB) द्वारे अंमलबजावणी शहरांमधील रस्त्यावरील विक्रीचे संरक्षण आणि नियमन करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- हे सर्व ‘विद्यमान’ विक्रेत्यांना वेंडिंग झोनमध्ये सामावून घेण्यास आणि व्हॅडिंग सर्टिफिकेट (VCs) जारी करण्यास वचनबद्ध आहे.
- हे टाउन व्हॅडिंग कमिटी (TVCs) द्वारे सहभागात्मक प्रशासन संरचना स्थापित करते.
- या कायद्यामध्ये तक्रारी आणि विवादांचे निराकरण करण्यासाठी यंत्रणांची रूपरेषा देण्यात आली आहे, ज्यामध्ये दिवाणी न्यायाधीश किंवा न्यायिक दंडाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्याचा प्रस्ताव आहे.

Q.6

रस्त्यावरील विक्रेते (उपजीविकेचे संरक्षण आणि रस्त्यावर विक्रीचे नियमन) कायद्यात नमूद केल्यानुसार तक्रार निवारण समितीची भूमिका काय आहे?

1. अन्न विक्रेत्याच्या परवान्याच्या तक्रारींचे व्यवस्थापन करणे
2. रस्त्यावरील विक्रीशी संबंधित तक्रारी आणि विवादांचे निराकरण करणे
3. विक्रेत्यांकडून कर वसूल करणे
4. अन्न सुरक्षा मानकांशी संबंधित तक्रारींचे निरीक्षण करणे

Answer:

B

Sol:

- स्ट्रीट व्हॅंडर्स (प्रोटेक्शन ऑफ लिव्हलीहुड अँड रेग्युलेशन ऑफ स्ट्रीट व्हॅंडिंग) कायदा 1 मे 2014 रोजी लागू झाला.
- रस्त्यावरील विक्रेत्यांचे (SVs) विक्री हक्क कायदेशीर करण्यासाठी स्ट्रीट व्हॅंडर्स (प्रोटेक्शन ऑफ लिव्हलीहुड अँड रेग्युलेशन ऑफ स्ट्रीट व्हॅंडिंग) कायदा लागू करण्यात आला.
- राज्यस्तरीय नियम आणि योजनांद्वारे आणि शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULBs) द्वारे अंमलबजावणी शहरांमधील रस्त्यावरील विक्रीचे संरक्षण आणि नियमन करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- हे सर्व 'विद्यमान' विक्रेत्यांना व्हॅंडिंग झोनमध्ये सामावून घेण्यास आणि व्हॅंडिंग सर्टिफिकेट (VCs) जारी करण्यास वचनबद्ध आहे.
- हे टाउन व्हॅंडिंग कमिटी (TVCs) द्वारे सहभागात्मक प्रशासन संरचना स्थापित करते.
- या कायद्यामध्ये तक्रारी आणि विवादांचे निराकरण करण्यासाठी यंत्रणांची रूपरेषा देण्यात आली आहे, ज्यामध्ये दिवाणी न्यायाधीश किंवा न्यायिक दंडाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्याचा प्रस्ताव आहे.

Q.7

2024 मध्ये अंटाकिर्टक कराराची सल्लागार बैठक आणि पर्यावरण संरक्षण समितीची बैठक कोठे होईल?

1. मुंबई, महाराष्ट्र
2. कोची, केरळ

3. नवी दिल्ली
4. कोलकाता, पश्चिम बंगाल

Answer:

B

Sol:

- नॅशनल सेंटर फॉर ध्रुवीय आणि महासागर संशोधन (NCPOR) मार्फत पृथ्वी विज्ञान मंत्रालय (MoES), 2024 मध्ये 46 वी अंटाकिर्टक करार सल्लागार बैठक आणि 2024 मध्ये पर्यावरण संरक्षण समितीची 26 वी बैठक आयोजित करेल.
- या बैठका 20 ते 30 मे 2024 या कालावधीत केरळमधील कोची येथे होणार आहेत.
- 46 व्या ATCM कार्यसूचीमध्ये अंटाकिर्टकाच्या शाश्वत व्यवस्थापनासाठी धोरणात्मक नियोजन, जैवविविधता शोध आणि हवामान बदलाच्या प्रभावांना संबोधित करणे समाविष्ट आहे.
- 26 व्या CEP अजेंडा अंटाकिर्टक पर्यावरण मूल्यमापन, प्रभाव मूल्यांकन, व्यवस्थापन, हवामान बदल प्रतिसाद, क्षेत्र संरक्षण आणि व्यवस्थापन योजना आणि अंटाकिर्टक जैवविविधतेचे संवर्धन यावर लक्ष केंद्रित करते.

Q.8

खालीलपैकी कोणते अंटाकिर्टकामधील भारतीय संशोधन केंद्रांपैकी एक नाही?

1. मैत्री
2. भारती
3. दक्षिण गंगोत्री
4. हिमाद्री स्टेशन

Answer:

D

Sol:

- नॅशनल सेंटर फॉर ध्रुवीय आणि महासागर संशोधन (NCPOR) मार्फत पृथ्वी विज्ञान मंत्रालय (MoES), 2024 मध्ये 46 वी अंटाकिर्टक करार सल्लागार बैठक आणि 2024

मध्ये पर्यावरण संरक्षण समितीची 26 वी बैठक आयोजित करेल.

- या बैठका 20 ते 30 मे 2024 या कालावधीत केरळमधील कोची येथे होणार आहेत.
- 46 व्या ATCM कार्यसूचीमध्ये अंटार्क्टिकाच्या शाश्वत व्यवस्थापनासाठी धोरणात्मक नियोजन, जैवविविधता शोध आणि हवामान बदलाच्या प्रभावांना संबोधित करणे समाविष्ट आहे.
- 26 व्या CEP अर्जेडा अंटार्क्टिक पर्यावरण मूल्यमापन, प्रभाव मूल्यांकन, व्यवस्थापन, हवामान बदल प्रतिसाद, क्षेत्र संरक्षण आणि व्यवस्थापन योजना आणि अंटार्क्टिक जैवविविधतेचे संवर्धन यावर लक्ष केंद्रित करते.
- भारतातील पहिले अंटार्क्टिक संशोधन केंद्र, दक्षिण गंगोत्री, 1983 मध्ये स्थापन करण्यात आले. सध्या, भारत दोन वर्षभर संशोधन केंद्रे चालवतो: मैत्री (1989) आणि भारती (2012).
- ही कायमस्वरूपी संशोधन केंद्रे अंटार्क्टिकामध्ये भारतीय वैज्ञानिक मोहिमेची सोय करतात.
- 2022 मध्ये, भारताने अंटार्क्टिक कायदा लागू केला, अंटार्क्टिक करारासाठी आपल्या वचनबद्धतेची पुष्टी केली.

Q.9

आशियातील 2024 चा गोल्डमन पुरस्कार कोणाला देण्यात आला?

1. आलोक शुकला
2. जाधव पार्येग
3. राजेंद्र सिंह
4. नरेंद्र मोदी

Answer:

A

Sol:

- आलोक शुकला यांना आशियातील 2024 चा गोल्डमन पुरस्कार जाहीर झाला आहे.
- ते छत्तीसगड बचाव आंदोलनाचे निमंत्रक आहेत.
- हसदेव अरण्य बचाव संघर्ष समितीचे ते संस्थापक सदस्यही आहेत.
- गोल्डमन एन्व्हायर्नमेंटल प्राइज व्यक्तींना नैसर्गिक पर्यावरणाचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्यासाठी सतत आणि महत्त्वपूर्ण प्रयत्नांसाठी ओळखले जाते, अनेकदा वैयक्तिक

जोखमीवर.

- त्याला ग्रीन नोबेल असेही म्हणतात.
- हा पुरस्कार जगातील सहा लोकवस्ती असलेल्या खंडीय प्रदेशांमधील तळागाळातील पर्यावरण नायकांना ओळखतो: आफ्रिका, आशिया, युरोप, बेटे आणि बेट राष्ट्र, उत्तर अमेरिका आणि दक्षिण आणि मध्य अमेरिका.
- पहिला गोल्डमन पर्यावरण पारितोषिक सोहळा 16 एप्रिल 1990 रोजी पृथ्वी दिनाच्या निमित्ताने झाला.

Q.10

खालीलपैकी कोणता प्रदेश गोल्डमन पर्यावरण पुरस्काराने मान्यताप्राप्त क्षेत्रांपैकी एक नाही?

1. युरोप
2. आशिया
3. उत्तर अमेरिका
4. अंटार्क्टिका

Answer:

D

Sol:

- आलोक शुकला यांना आशियातील 2024 चा गोल्डमन पुरस्कार जाहीर झाला आहे.
- ते छत्तीसगड बचाव आंदोलनाचे निमंत्रक आहेत.
- ते हसदेव अरण्य बचाव संघर्ष समितीचे संस्थापक सदस्यही आहेत.
- गोल्डमन एन्व्हायर्नमेंटल प्राइज व्यक्तींना नैसर्गिक पर्यावरणाचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्यासाठी सतत आणि महत्त्वपूर्ण प्रयत्नांसाठी ओळखले जाते, अनेकदा वैयक्तिक जोखमीवर.
- त्याला ग्रीन नोबेल असेही म्हणतात.
- हा पुरस्कार जगातील सहा लोकवस्ती असलेल्या खंडीय प्रदेशांमधील तळागाळातील पर्यावरण नायकांना ओळखतो: आफ्रिका, आशिया, युरोप, बेटे आणि बेट राष्ट्र, उत्तर अमेरिका आणि दक्षिण आणि मध्य अमेरिका.
- पहिला गोल्डमन पर्यावरण पारितोषिक सोहळा 16 एप्रिल 1990 रोजी पृथ्वी दिनाच्या निमित्ताने झाला.

Q.11

भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमाखाली कलम 39 (b) येते?

1. मूलभूत अधिकार
2. येते?
(a) मूलभूत अधिकार
(b) राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे
3. मूलभूत कर्तव्ये
4. ससद

Answer:

B

Sol:

- भारतीय राज्यघटनेचे कलम 39(b) हे राज्य धोरणाच्या निर्देशक तत्त्वांचा भाग आहे, जे राज्यांना धोरणे आणि कायदे तयार करण्यात मार्गदर्शन करते.
- अनुच्छेद 39(b) असा आदेश देते की राज्याने हे सुनिश्चित केले पाहिजे की समुदायाच्या भौतिक संसाधनांवर मालकी आणि नियंत्रण हे अशा प्रकारे वितरीत केले गेले आहे की ज्याद्वारे सर्वसामान्यांचे भले होईल.

Q.12

खालीलपैकी कोणता घटक प्रधानमंत्री आवास योजनेचा (PMAY) घटक आहे?

1. खाजगी क्षेत्राच्या सहभागासह जमिनीचा संसाधन म्हणून वापर करून झोपडपट्टी पुनर्विकास
2. शहरी गरिबांना अन्न आणि कपड्यांचे मोफत वाटप
3. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी मोफत इंटरनेट सेवांची तरतूद
4. कमी उत्पन्न गटांना मोफत वाहतूक सेवांची तरतूद

Answer:

A

Sol:

- PMAY चे मुख्य ध्येय शहरी गरीब आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना परवडणारी घरे उपलब्ध करून देणे हे आहे.
- लक्ष्य गट: ही योजना समाजातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (EWS), कमी-उत्पन्न गट (LIG), आणि मध्यम-उत्पन्न गट (MIG) यांना लक्ष्य करते. हे विशेषतः महिला, अनुसूचित जाती (SC), अनुसूचित जमाती (ST) आणि इतर मागासवर्गीयांना लक्ष्य करते.
- PMAY मध्ये चार प्रमुख घटक समाविष्ट आहेत:
 - खाजगी क्षेत्राच्या सहभागासह जमिनीचा संसाधन म्हणून वापर करून झोपडपट्टी पुनर्विकास.
 - क्रेडिट लिंकड सबसिडी स्कीम (CLSS) EWS, LIG आणि MIG श्रेण्यांसाठी.
 - सार्वजनिक आणि खाजगी क्षेत्रांसह भागीदारीमध्ये ऑर्डरेबल हाउसिंग (AHP).

Q.13

महाराष्ट्रातील ग्रामीण कनेक्टिव्हिटी सुधारण्यासाठी भारत सरकारने खालीलपैकी कोणत्या संस्थेसोबत कर्ज करार केला आहे?

1. जागतिक बँक
2. नवीन विकास बँक
3. आशियाई विकास बँक (ADB)
4. बँक ऑफ महाराष्ट्र

Answer:

C

Sol:

- भारत सरकार आणि आशियाई विकास बँक (ADB) यांनी 8 सप्टेंबर 2021 रोजी 300 दशलक्ष डॉलर्सच्या कर्जावर स्वाक्षरी केली.
- महाराष्ट्रातील ग्रामीण कनेक्टिव्हिटी सुधारण्यासाठी अतिरिक्त वित्तपुरवठा म्हणून कर्ज करारावर स्वाक्षरी करण्यात आली.

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

- "महाराष्ट्र ग्रामीण कनेक्टिव्हिटी इम्प्रूव्हमेंट प्रोजेक्ट" साठी अतिरिक्त वित्तपुरवठा अतिरिक्त 1,100 ग्रामीण रस्ते आणि 230 पूल सुधारण्यात मदत करेल.
- प्रकल्पांतर्गत, महिला कामगारांच्या क्षमता विकासावर लक्ष केंद्रित करण्यासाठी लिंग कृती आराखडा तयार करण्यात आला आहे जेणेकरून त्यांना अर्ध-कुशल आणि अकुशल कामगार संधीचा लाभ घेता येईल.

Q.14

आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना (ABRY) अंतर्गत कोणत्या राज्यात सर्वाधिक लाभार्थी आहेत?

1. बिहार
2. गुजरात
3. केरळ
4. महाराष्ट्र

Answer:

D

Sol:

- आत्मनिर्भर भारत रोजगार योजना (ABRY) कोविड-19 महामारी दरम्यान रोजगार निर्मितीच्या उद्देशाने सुरु करण्यात आली.
- योजनेचे 31 मार्च 2024 पर्यंत 22810 कोटी रुपये खर्च करण्याचे उद्दिष्ट होते.
- या योजनेतर्गत सर्वाधिक लाभार्थी असलेले महाराष्ट्र हे अव्वल राज्य बनले आहे.
- महाराष्ट्रानंतर गुजरात आणि कर्नाटक ही राज्ये सर्वात जास्त लाभार्थी आहेत.

Q.15

मिशन वात्सल्य साठी लक्ष्य गट कोण आहे?

1. मुले
2. विधवा
3. भिकारी
4. ज्येष्ठ नागरिक

Answer:

B

Sol:

- महाराष्ट्र सरकारने "मिशन वात्सल्य" नावाचा एक विशेष उपक्रम सुरु केला आहे.
- मिशन वात्सल्य एका प्लॅटफॉर्म अंतर्गत विविध सेवा आणि अंदाजे 18 फायदे प्रदान करण्यासाठी डिझाइन केले आहे.
- हे मिशन विशेषतः विधवांसाठी डिझाइन केले गेले आहे, ज्यामध्ये ग्रामीण भागातील, गरीब पार्श्वभूमी आणि वंचित घटकांवर विशेष भर देण्यात आला आहे.
- या महिलांना लाभ देण्यासाठी या अभियानात संजय गांधी निराधार योजना आणि घरकुल योजना यासारख्या योजनांचा समावेश केला जाईल.
- हे अभियान महिला आणि बाल विकास (WCD) विभागाद्वारे राबविण्यात येत आहे.

Q.1

शक्सगाम व्हॅलीच्या सीमेवर कोणत्या पर्वतराजी आहेत?

1. हिमालय आणि हिंदुकुश
2. काराकोरम आणि कुन लुन पर्वत
3. आल्प्स आणि पायरेनीज
4. अँडीज आणि रॉकीज

Answer:

B

Sol:

- शक्सगाम व्हॅली काश्मीरच्या उत्तर सीमेजवळील वादग्रस्त

प्रदेशात आहे.

- हा विस्तृत ट्रान्स-काराकोरम ट्रॅक्टचा भाग आहे.
- दरी त्याच्या खडबडीत भूप्रदेश, उंच पर्वत, आणि प्रामुख्याने उच्च-उंचीचे वाळवंट आहे.
- हे दक्षिणेला काराकोरम पर्वतरांगा आणि उत्तरेला कुन लुन पर्वतांच्या मध्ये वसलेले आहे.
- सियाचीन ग्लेशियर जवळील स्थान, आणखी एक विवादित क्षेत्र आणि अनेक महत्वाच्या पर्वतीय खिंडांच्या जवळ असल्यामुळे हे क्षेत्र सामरिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण आहे.

Q.2

स्थानाच्या दृष्टीने शक्सगम व्हॅलीचे महत्त्व काय आहे?

1. हे सियाचीन ग्लेशियर आणि अनेक पर्वतीय खिंडांच्या जवळ आहे.
2. हे प्रमुख व्यापारी मार्गाजवळ स्थित आहे.
3. हा नदीच्या पाण्याचा प्रमुख स्रोत आहे.
4. हे एक लोकप्रिय पर्यटन स्थळ आहे.

Answer:

A

Sol:

- शक्सगाम व्हॅली काश्मीरच्या उत्तर सीमेजवळील वादग्रस्त प्रदेशात आहे.
- हा विस्तृत ट्रान्स-काराकोरम ट्रॅक्टचा भाग आहे.
- दरी त्याच्या खडबडीत भूप्रदेश, उंच पर्वत, आणि प्रामुख्याने उच्च-उंचीचे वाळवंट आहे.
- हे दक्षिणेला काराकोरम पर्वतरांगा आणि उत्तरेला कुन लुन पर्वतांच्या मध्ये वसलेले आहे.
- सियाचीन ग्लेशियर जवळील स्थान, आणखी एक विवादित क्षेत्र आणि अनेक महत्वाच्या पर्वतीय खिंडांच्या जवळ असल्यामुळे हे क्षेत्र सामरिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण आहे.

Q.3

अलीकडेच, इथिलीन ऑक्साईड बातम्यांमध्ये दिसले होते, त्यासंबंधी :

1. कायमचे रसायने

2. ओझोन कमी करणारे पदार्थ (ODS)
3. फूड स्टॅबिलायझर म्हणून वापरलेले विषारी रसायन
4. केरळमध्ये विषारी खतावर बंदी

Answer:

C

Sol:

- आत्मविश्वासाच्या संकटाचा परिणाम भारतीय मसाला निर्यात उद्योगावर होत आहे.
- सिंगापूर, हाँगकाँग आणि यूएससह किमान पाच देशांनी, MDH आणि एव्हरेस्ट या शीर्ष भारतीय ब्रँड्सद्वारे विकल्या जाणाऱ्या मसाल्यांच्या मिश्रणाच्या संभाव्य दूषिततेची चौकशी जाहीर केली आहे.
- तक्रारींमध्ये परवानगी असलेल्या मर्यादेपलीकडे इथिलीन ऑक्साईड, अन्न स्टेबलायझर म्हणून वापरण्यात येणारे विषारी रसायन असल्याचे नमूद केले आहे.
- भारतीय मसाला मंडळाने प्रदेशात पाठवल्या जाणाऱ्या उत्पादनांची अनिवार्य चाचणी सुरू केली आहे.
- देशांतर्गत बाजारात विकल्या जाणाऱ्या मसाले आणि करी पावडरवर कडक गुणवत्ता तपासणी सुनिश्चित करण्यासाठी भारतीय अन्न सुरक्षा आणि मानक प्राधिकरणाची मागणी आंतरराष्ट्रीय छाननीने केली आहे.

Q.4

विषारी रसायनाच्या उपस्थितीमुळे भारतातील कोणत्या संस्थेने निर्यातीसाठी उत्पादनांची अनिवार्य चाचणी सुरू केली आहे?

1. भारतीय अन्न सुरक्षा आणि मानक प्राधिकरण
2. भारतीय कृषी संशोधन संस्था
3. आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय
4. स्पाइसेस बोर्ड ऑफ इंडिया

Answer:

D

Sol:

- तक्रारींमध्ये परवानगी असलेल्या मर्यादेपलीकडे इथिलीन

ऑक्साइड, अन्न स्टेबलायझर म्हणून वापरण्यात येणारे विषारी रसायन असल्याचे नमूद केले आहे.

- भारतीय मसाला मंडळाने परदेशात पाठवल्या जाणाऱ्या उत्पादनांची अनिवार्य चाचणी सुरू केली आहे.
- देशांतर्गत बाजारात विकल्या जाणाऱ्या मसाले आणि करी पावडरवर कडक गुणवत्ता तपासणी सुनिश्चित करण्यासाठी भारतीय अन्न सुरक्षा आणि मानक प्राधिकरणाची मागणी आंतरराष्ट्रीय छाननीने केली आहे.

Q.5

1886 च्या निदर्शनादरम्यान कोणत्या घटनेमुळे आंतरराष्ट्रीय कामगार दिनाची स्थापना करण्यात आली?

1. बोस्टन टी पार्टी
2. हेमार्केट प्रकरण
3. लंडनची ग्रेट फायर
4. मॅगनाकार्टावर स्वाक्षरी

Answer:

B

Sol:

• आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन, ज्याला मे दिवस म्हणून देखील ओळखले जाते, जगभरातील कामगारांच्या योगदानाचा सन्मान करण्यासाठी 1 मे रोजी साजरा केला जातो.

• जगभरातील आर्थिक आणि सामाजिक हक्क प्राप्त करण्यासाठी कामगारांच्या बलिदानांना श्रद्धांजली अर्पण करणे हा या दिवसाचा उद्देश आहे.

• 1886 मध्ये अमेरिकेत दैनंदिन कामाच्या आठ तासांच्या मागणीसाठी मजुरांचे मोठे प्रदर्शन झाले.

• शिकागोमध्ये हे प्रदर्शन हाताबाहेर गेले आणि द हेमार्केट अफेअर म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या घटनेत बरेच लोक जखमी झाले.

आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन

• 1889 मध्ये युरोपातील अनेक समाजवादी पक्षांनी एकत्र येऊन 1 मे हा आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन म्हणून साजरा करण्याचा निर्णय घेतला.

• तेव्हापासून हा विशेष दिवस दरवर्षी त्याच दिवशी साजरा केला जातो.

Q.6

आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन दरवर्षीसाजरा केला जातो.

1. 1 मे
2. 28 एप्रिल
3. 3 मे
4. 15 मे

Answer:

A

Sol:

• आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन, ज्याला मे दिवस म्हणून देखील ओळखले जाते, जगभरातील कामगारांच्या योगदानाचा सन्मान करण्यासाठी 1 मे रोजी साजरा केला जातो.

• जगभरातील आर्थिक आणि सामाजिक हक्क प्राप्त करण्यासाठी कामगारांच्या बलिदानांना श्रद्धांजली अर्पण करणे हा या दिवसाचा उद्देश आहे.

• 1886 मध्ये अमेरिकेत दैनंदिन कामाच्या आठ तासांच्या मागणीसाठी मजुरांचे मोठे प्रदर्शन झाले.

• शिकागोमध्ये हे प्रदर्शन हाताबाहेर गेले आणि द हेमार्केट अफेअर म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या घटनेत बरेच लोक जखमी झाले.

• हेमार्केट प्रकरणाने आंतरराष्ट्रीय कामगार दिनाची सुरुवात केली.

• 1889 मध्ये युरोपातील अनेक समाजवादी पक्षांनी एकत्र येऊन 1 मे हा आंतरराष्ट्रीय कामगार दिन म्हणून साजरा करण्याचा निर्णय घेतला.

• तेव्हापासून हा विशेष दिवस दरवर्षी त्याच दिवशी साजरा केला जातो.

Q.7

अंटारेस, ज्याला अल्फा स्कॉर्पी देखील म्हणतात, रात्रीच्या आकाशात कोठे आहे?

1. ओरियन नक्षत्रातील हा सर्वात तेजस्वी तारा आहे.
2. हा उर्सा मेजर नक्षत्रातील सर्वात तेजस्वी तारा आहे
3. हा स्कॉर्पियस नक्षत्रातील सर्वात तेजस्वी तारा आहे
4. हा वृषभ राशीतील सर्वात तेजस्वी तारा आहे

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

Answer:

C

Sol:

- बंगळूरु येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ अॅस्ट्रोफिजिक्स (IIA) ने अंटारेस या चमकदार लाल तान्यासमोरून चंद्राच्या जाण्याचे चित्रीकरण केले.
- आयआयएनुसार हा कार्यक्रम फक्त दक्षिण भारतातून दिसत होता.
- अंटारेस, ज्याला अल्फा स्कॉर्पी देखील म्हणतात, स्कॉर्पियस नक्षत्रातील सर्वात तेजस्वी तारा आणि रात्रीच्या आकाशातील 15 वा-तेजस्वी तारा आहे.
- हा एक भव्य लाल सुपरजायंट तारा आहे जो आपल्या सूर्यापेक्षा 10,000 पट अधिक तेजस्वी आहे.
- अंटारेस हा सर्वात मोठा ज्ञात तान्यांपैकी एक आहे, ज्याचा व्यास सूर्याच्या 700 पट आहे.
- आपल्या सूर्याच्या पृष्ठभागाचे तापमान सुमारे 10,000 अंश फॅ (5,500 अंश से) याउलट, सुमारे 6,100 अंश फॅ (3,400 अंश से) च्या पृष्ठभागाचे तापमान असलेल्या तान्यासाठी अंटारेस तुलनेने थंड आहे.

Q.8

अंटारेसच्या पृष्ठभागाचे तापमान आपल्या सूर्याशी कसे तुलना करते?

1. अंटारेस आपल्या सूर्यापेक्षा जास्त उष्ण आहे
2. Antares चे तापमान आपल्या सूर्यासारखेच असते
3. अंटारेसचे तापमान अज्ञात आहे
4. अंटारेस आपल्या सूर्यापेक्षा थंड आहे

Answer:

D

Sol:

- बंगळूरु येथील इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ अॅस्ट्रोफिजिक्स (IIA) ने अंटारेस या चमकदार लाल तान्यासमोरून चंद्राच्या जाण्याचे चित्रीकरण केले.
- आयआयएनुसार हा कार्यक्रम फक्त दक्षिण भारतातून दिसत होता.

- अंटारेस, ज्याला अल्फा स्कॉर्पी असेही म्हणतात, स्कॉर्पियस नक्षत्रातील सर्वात तेजस्वी तारा आणि रात्रीच्या आकाशातील 15 वा-तेजस्वी तारा आहे.
- हा एक भव्य लाल सुपरजायंट तारा आहे जो आपल्या सूर्यापेक्षा 10,000 पट अधिक तेजस्वी आहे.
- अंटारेस हा सर्वात मोठा ज्ञात तान्यांपैकी एक आहे, ज्याचा व्यास सूर्याच्या 700 पट आहे.
- आपल्या सूर्याच्या पृष्ठभागाचे तापमान सुमारे 10,000 अंश फॅ (5,500 अंश से) याउलट, सुमारे 6,100 अंश फॅ (3,400 अंश से) च्या पृष्ठभागाचे तापमान असलेल्या तान्यासाठी अंटारेस तुलनेने थंड आहे.

Q.9

SMART प्रणाली कोणत्या प्रकारची क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे?

1. ही कॅनिस्टर-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे
2. ही ट्यूब-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे
3. ही बॉक्स-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे
4. ही सिलिंडर-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे

Answer:

A

Sol:

- संरक्षण संशोधन आणि विकास संघटना (DRDO) ने नौदलाची पाणबुडीविरोधी युद्ध क्षमता वाढविण्याच्या उद्देशाने पुढील पिढीच्या टॉर्पेडो रिलीझ प्रणालीची चाचणी केली.
- सुपरसॉनिक मिसाइल-असिस्टेड रिलीज ऑफ टॉर्पेडो (SMART) म्हणून ओळखली जाणारी ही प्रणाली DRDO द्वारे डिझाइन आणि विकसित केली गेली आहे.
- ही क्षेपणास्त्र-आधारित यंत्रणा हलके टॉर्पेडो लाँच करू शकते जे शेकडो किलोमीटर दूर असलेल्या पाणबुड्यांना लक्ष्य करू शकते, हलक्या वजनाच्या टॉर्पेडोच्या पारंपारिक श्रेणीच्या पलीकडे.
- ही एक कॅनिस्टर-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे ज्यामध्ये दोन-स्टेज सॉलिड प्रोपल्शन आणि अचूक इनशियल नेव्हिगेशनसह अनेक प्रगत उपप्रणालींचा समावेश आहे.

Q.10

नौदलाची पाणबुडीविरोधी युद्ध क्षमता वाढविण्याच्या उद्देशाने पुढील पिढीच्या टॉपॅडो रिलीझ प्रणालीची चाचणी कोणी केली?

1. भारतीय नौदल
2. संरक्षण संशोधन आणि विकास संघटना (DRDO)
3. भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO)
4. भारतीय सैन्य

Answer:

B

Sol:

- संरक्षण संशोधन आणि विकास संघटना (DRDO) ने नौदलाची पाणबुडीविरोधी युद्ध क्षमता वाढविण्याच्या उद्देशाने पुढील पिढीच्या टॉपॅडो रिलीझ प्रणालीची चाचणी केली.
- सुपरसॉनिक मिसाइल-असिस्टेड रिलीज ऑफ टॉपॅडो (SMART) म्हणून ओळखली जाणारी ही प्रणाली DRDO द्वारे डिझाइन आणि विकसित केली गेली आहे.
- ही क्षेपणास्त्र-आधारित यंत्रणा हलके टॉपॅडो लाँच करू शकते जे शेकडो किलोमीटर दूर असलेल्या पाणबुड्यांना लक्ष्य करू शकते, हलक्या वजनाच्या टॉपॅडोच्या पारंपारिक श्रेणीच्या पलीकडे.
- ही एक कॅनिस्टर-आधारित क्षेपणास्त्र प्रणाली आहे ज्यामध्ये दोन-स्टेज सॉलिड प्रोपल्शन आणि अचूक इनर्शियल नेव्हिगेशनसह अनेक प्रगत उपप्रणालींचा समावेश आहे.

Q.11

संशोधकांनी नुकतीच स्टेनाएलुरिलस सोलापूर आणि स्टेनाएलुरिलस नळदुर्ग नावाची नवीन प्रजाती शोधून काढली. या प्रजातीसंबंधित आहेत.

1. पश्चिम घाटातील बेडूक
2. निलगिरी तहर
3. उडी मारणारा कोळी
4. पाण्यातील सरड

Answer:

C

Sol:

- संशोधकांनी अलीकडेच महाराष्ट्रातील सोलापूर आणि धाराशिव जिल्ह्यात उडी मारणाऱ्या कोळ्यांची एक नवीन प्रजाती शोधून काढली.
- Stenaelurillus solapur आणि Stenaelurillus naldurg नावाच्या प्रजाती फक्त त्यांना सापडलेल्या अधिवासात आढळल्या.
- कोळी एका संक्षिप्त आणि खंडित अर्ध-रखरखीत गवताळ प्रदेशात आढळले.
- कोळ्यांच्या प्रजाती वसाहतीमध्ये एकांतात राहत होत्या आणि सापडणे दुर्मिळ होते.
- संशोधकांनी पश्चिम घाट, दख्खनचे पठार आणि पूर्वेकडील किनारपट्टी भागात या प्रजातीचा शोध घेतला.
- तामिळनाडूमध्ये आढळणाऱ्या जंपिंग स्पायडरच्या इतर दोन प्रजातींना स्टेनाएलुरिलस फेरल (विल्लुपुरममधील) आणि स्टेनाएलुरिलस ज्युडिथब्लेस्टरने (कोडम्बतूरमधील) अशी नावे देण्यात आली.
- उडी मारणारा कोळी पर्यावरणाचा समतोल राखण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावतो.
- भक्षक म्हणून काम करून, ते कीटक आणि इतर आर्थ्रोपॉड्सच्या लोकसंख्येवर नियंत्रण ठेवण्यास मदत करतात, त्यामुळे रोगांचा प्रसार आणि पिकांचे नुकसान कमी होते.

Q.12

अंमलबजावणी संचालनालय कोणत्या विभागाच्या अंतर्गत काम करते?

1. आर्थिक व्यवहार विभाग
2. महसूल विभाग
3. वित्तीय सेवा विभाग
4. कॉर्पोरेट व्यवहार विभाग

Answer:

B

Sol:

- अंमलबजावणी संचालनालय ही कायद्याची अंमलबजावणी करणारी एजन्सी आणि आर्थिक गुप्तचर संस्था आहे जी भारतातील आर्थिक कायद्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी आणि आर्थिक गुन्ह्यांशी लढण्यासाठी जबाबदार आहे.

- त्याची स्थापना 1956 मध्ये झाली.
- ईडी हे वित्त मंत्रालयाच्या महसूल विभागांतर्गत काम करते.
- प्राथमिक कार्ये:
 - फॉरेन एक्स्चेंज मॅनेजमेंट ऍक्ट, 1999 (FEMA) ची अंमलबजावणी, ज्याने पूर्वीचा फॉरेन एक्स्चेंज रेग्युलेशन ऍक्ट, 1973 (FERA) बदलला.
 - प्रिव्हेन्शन ऑफ मनी लॉडरिंग कायदा, 2002 (PMLA) ची अंमलबजावणी.

Q.13

संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानाचे मूळ नाव काय होते?

1. गांधी पार्क
2. मुंबई राष्ट्रीय उद्यान
3. बोरिवली अभयारण्य
4. कृष्णगिरी पार्क

Answer:

D

Sol:

- संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान (SGNP) हे मुंबई, महाराष्ट्र येथे स्थित आहे, हे महानगराच्या मर्यादेत अस्तित्वात असलेल्या प्रमुख राष्ट्रीय उद्यानांपैकी एक आहे आणि जगातील सर्वाधिक भेट दिलेल्या उद्यानांपैकी एक आहे.
- या उद्यानाची स्थापना 1969 मध्ये झाली, त्याचे मूळ नाव कृष्णगिरी पार्क होते, नंतर 1980 च्या दशकात त्याचे नाव संजय गांधी यांच्या नावावर ठेवण्यात आले.
- 2,000 वर्षे जुनी कान्हेरी लेणी, खडकाळ बेसाल्टिक चट्टानांमधून भिक्षुनी कोरलेली, उद्यानात आहेत.
- या उद्यानाला शहराचे फुफ्फुस असेही म्हणतात.
- राष्ट्रीय उद्यानाची प्रशासकीय संस्था पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय आहे.

Q.14

माहिती तंत्रज्ञानातील उत्कृष्टतेसाठी (IT) राजीव गांधी पुरस्काराची रूपरेषा अंतिम करण्यासाठी महाराष्ट्र सरकार कोणत्या संस्थांशी सहकार्य करेल?

1. IIT बॉम्बे
2. Meta
3. NASSCOM
4. टाटा कन्सल्टन्सी सर्व्हिसेस

Answer:

C

Sol:

- महाराष्ट्र सरकारने “राजीव गांधी अवॉर्ड फॉर एक्सलन्स इन इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी (IT)” नावाचा नवीन पुरस्कार तयार करण्याची घोषणा केली आहे.
- आयटी क्षेत्रातील उत्कृष्ट कामगिरीसाठी संस्था आणि कंपन्यांना हा पुरस्कार प्रदान केला जाईल.
- माजी पंतप्रधान राजीव गांधी यांच्या जयंतीनिमित्त सादरीकरण होणार आहे.
- पुरस्काराची रूपरेषा निश्चित करण्यासाठी राज्य सरकार NASSCOM सह अनेक संस्थांशी सहकार्य करेल.

Q.15

महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक व्हेईकल (EV) पॉलिसीमध्ये किमान 10% नवीन वाहनांची नोंदणी करण्याचे उद्दिष्ट EV चा आहे?

1. 2022
2. 2023
3. 2024
4. 2025

Answer:

D

Sol:

- महाराष्ट्र सरकारने “महाराष्ट्र इलेक्ट्रिक व्हेईकल (EV) धोरण” जाहीर केले आहे.
- राज्याच्या पर्यावरण मंत्र्यांच्या हस्ते या धोरणाचे अनावरण करण्यात आले आणि मंत्रिमंडळाने त्याला मान्यता दिली.
- इलेक्ट्रिक वाहनांचा अवलंब, त्यांचे उत्पादन आणि आवश्यक पायाभूत सुविधांच्या बळकटीकरणाला प्रोत्साहन

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

देणे हे धोरणाचे उद्दिष्ट आहे.

- मुंबई, नागपूर, पुणे, अमरावती, औरंगाबाद आणि नाशिक या सहा शहरी केंद्रांमध्ये 2025 पर्यंत नोंदणीकृत किमान 10% नवीन वाहने आणि 2025 पर्यंत सार्वजनिक वाहतुकीचे 25% विद्युतीकरण हे EV चा समावेश असल्याची खात्री करण्याचे धोरण आहे.
- शहरी भागात आणि महामार्गावर 2,500 चार्जिंग स्टेशन्स उभारण्याची योजनाही या धोरणात आहे.

Q.1

वर्ल्ड प्रेस फ्रीडम इंडेक्सयांनी प्रकाशित केले आहे.

1. इकॉनॉमिस्ट इंटेलिजन्स युनिट
2. संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार परिषद
3. रिपोर्टर्स विदाऊट बॉर्डर्स
4. वॉशिंग्टन पोस्ट

Answer:

C

Sol:

- वर्ल्ड प्रेस फ्रीडम इंडेक्स: हा रिपोर्टर्स विदाऊट बॉर्डर्स (RSF for Reporters sans Frontières) द्वारे संकलित केलेला वार्षिक निर्देशांक आहे, जो 180 अधिकारक्षेत्रांमध्ये पत्रकारांना मिळालेल्या स्वातंत्र्याचे मोजमाप करतो.
- भारताचा स्कोअर: जागतिक प्रेस फ्रीडम इंडेक्समध्ये भारताचा स्कोअर गेल्या वर्षभरात 36.62 वरून 31.28 वर घसरला.
- भारताची रँक: स्कोअरमध्ये घसरण होऊनही, भारताची रँक 2023 मधील 161 वरून 2024 मध्ये 159 वर पोहोचली. तथापि, ही सुधारणा इतर देशांनी त्यांच्या क्रमवारीत घसरल्यामुळे झाली आहे, भारताच्या प्रेस स्वातंत्र्यातील सुधारणेमुळे नाही.
- शीर्ष देश: नॉर्वे आणि डेन्मार्क RSF टेबलमध्ये शीर्षस्थानी आहेत, जे या देशांमध्ये उच्च पातळीवरील प्रेस स्वातंत्र्य दर्शवतात.
- तळाचे देश: एरिट्रिया RSF टेबलच्या तळाशी होता, सीरिया त्याच्या पुढे आहे, जे या देशांमध्ये प्रेस स्वातंत्र्याची निम्न पातळी दर्शवते.

Q.2

नुकत्याच प्रकाशित झालेल्या वर्ल्ड प्रेस फ्रीडम इंडेक्स 2024 मध्ये भारताचा क्रमांक काय आहे?

1. 140
2. 153
3. 159
4. 161

Answer:

C

Sol:

- वर्ल्ड प्रेस फ्रीडम इंडेक्स: हा रिपोर्टर्स विदाऊट बॉर्डर्स (RSF for Reporters sans Frontières) द्वारे संकलित केलेला वार्षिक निर्देशांक आहे, जो 180 अधिकारक्षेत्रांमध्ये पत्रकारांना मिळालेल्या स्वातंत्र्याचे मोजमाप करतो.
- भारताचा स्कोअर: जागतिक प्रेस फ्रीडम इंडेक्समध्ये भारताचा स्कोअर गेल्या वर्षभरात 36.62 वरून 31.28 वर घसरला.
- भारताची रँक: स्कोअरमध्ये घसरण होऊनही, भारताची रँक 2023 मधील 161 वरून 2024 मध्ये 159 वर पोहोचली. तथापि, ही सुधारणा इतर देशांनी त्यांच्या क्रमवारीत घसरल्यामुळे झाली आहे, भारताच्या प्रेस स्वातंत्र्यातील सुधारणेमुळे नाही.
- शीर्ष देश: नॉर्वे आणि डेन्मार्क RSF टेबलमध्ये शीर्षस्थानी आहेत, जे या देशांमध्ये उच्च पातळीवरील प्रेस स्वातंत्र्य दर्शवतात.
- तळाचे देश: एरिट्रिया RSF टेबलच्या तळाशी होता, सीरिया त्याच्या पुढे आहे, जे या देशांमध्ये प्रेस स्वातंत्र्याची निम्न पातळी दर्शवते.

Q.3

आंतरराष्ट्रीय बिबट्या दिवस दरवर्षी साजरा केला जातो ?

1. 24 एप्रिल
2. 3 मे
3. 5 जून
4. 21 जून

Answer:

B

Sol: खालीलपैकी कोणता देश फाइव्ह आयज युतीचा सदस्य नाही?

- आंतरराष्ट्रीय बिबट्या दिवस दरवर्षी 3 मे रोजी साजरा केला जातो.
- मूळ: मार्च 2023 मध्ये झालेल्या जागतिक बिबट्या परिषदेचा चिरस्थायी वारसा म्हणून हा दिवस अधिकृत करण्यात आला आणि त्याचे समर्थन करण्यात आले.
- महत्त्व: बिबट्या हे निरोगी परिसंस्थेचे सूचक आहेत आणि त्यांची उपस्थिती अनेकदा उच्च जैवविविधतेच्या पातळीशी संबंधित असते. बिबट्यांचे संरक्षण करणे म्हणजे त्यांना आधार देणाऱ्या अधिवासांचे आणि शिकार करणाऱ्या प्रजातींचे रक्षण करणे, ज्यामुळे वनस्पती आणि प्राण्यांच्या प्रजातींचे विस्तृत संवर्धन होते.

Q.4

कोणत्या कार्यक्रमांमुळे आंतरराष्ट्रीय बिबट्या दिवसाला अधिकृत मान्यता मिळाली?

1. जागतिक बिबट्या परिषद
2. ग्लोबल टायगर फोरम
3. बिबट्या ट्रस्ट
4. जैवविविधतेवरील आंतरराष्ट्रीय परिषद

Answer:

A

Sol:

- आंतरराष्ट्रीय बिबट्या दिवस दरवर्षी 3 मे रोजी साजरा केला जातो.
- मूळ: मार्च 2023 मध्ये झालेल्या जागतिक बिबट्या परिषदेचा चिरस्थायी वारसा म्हणून हा दिवस अधिकृत करण्यात आला आणि त्याचे समर्थन करण्यात आले.
- महत्त्व: बिबट्या हे निरोगी परिसंस्थेचे सूचक आहेत आणि त्यांची उपस्थिती अनेकदा उच्च जैवविविधतेच्या पातळीशी संबंधित असते. बिबट्यांचे संरक्षण करणे म्हणजे त्यांना आधार देणाऱ्या अधिवासांचे आणि शिकार करणाऱ्या प्रजातींचे रक्षण करणे, ज्यामुळे वनस्पती आणि प्राण्यांच्या प्रजातींचे विस्तृत संवर्धन होते.

Q.5

1. फ्रान्स
2. कॅनडा
3. ऑस्ट्रेलिया
4. न्यूझीलंड

Answer:

A

Sol:

- सदस्य: The Five Eyes अलायन्समध्ये युनायटेड स्टेट्स, युनायटेड किंगडम, कॅनडा, ऑस्ट्रेलिया आणि न्यूझीलंड यांचा समावेश आहे.
- उत्पत्ती: युतीची उत्पत्ती दुसऱ्या महायुद्धातील गुप्त गुप्तचर सहकार्यातून झाली. युनायटेड किंगडमच्या माध्यमातून युद्धानंतर त्याची औपचारिक स्थापना झाली
- 1946 मध्ये यूएसए करार, जो सुरुवातीला संयुक्त सिग्नल इंटेलिजेंस (SIGINT) ऑपरेशन्ससाठी यूके आणि यूएसए दरम्यान एक करार होता.
- उद्देश: फाइव्ह आयजचा प्राथमिक उद्देश सदस्य देशांमधील बुद्धिमत्ता सामायिक करणे हा आहे, मुख्यतः सिग्नल इंटेलिजेंस (SIGINT) वर लक्ष केंद्रित करणे. हे सहकार्य देशांना आंतरराष्ट्रीय संप्रेषणांवर लक्ष ठेवण्यास आणि विविध जागतिक समस्या आणि धोक्यांची माहिती गोळा करण्यास मदत करते.

Q.6

खालीलपैकी कोणते सर्वोत्कृष्ट फाइव्ह आयज इंटेलिजेंस ऑपरेशन्सच्या प्राथमिक फोकसचे वर्णन करते?

1. आर्थिक बुद्धिमत्ता
2. मानवी बुद्धिमत्ता (HUMINT)
3. भू-स्थानिक बुद्धिमत्ता (GEOINT)
4. सिग्नल इंटेलिजेंस (SIGINT)

Answer:

D

Sol: खालीलपैकी कोणत्या स्तरावर मानक आवश्यक पेटंट (SEP) स्वीकारले जाऊ शकते?

- सदस्य: The Five Eyes अलायन्समध्ये युनायटेड स्टेट्स, युनायटेड किंगडम, कॅनडा, ऑस्ट्रेलिया आणि न्यूझीलंड यांचा समावेश आहे.
- उत्पत्ती: युतीची उत्पत्ती दुसऱ्या महायुद्धातील गुप्त गुप्तचर सहकार्यातून झाली. हे औपचारिकपणे 1946 मध्ये UKUSA कराराद्वारे युद्धानंतर स्थापित केले गेले होते, जो सुरुवातीला संयुक्त सिग्नल इंटेलिजन्स (SIGINT) ऑपरेशन्ससाठी UK आणि USA यांच्यात एक करार होता.
- उद्देश: फाईव्ह आयजचा प्राथमिक उद्देश सदस्य देशांमधील बुद्धिमत्ता सामायिक करणे हा आहे, मुख्यतः सिग्नल इंटेलिजन्स (SIGINT) वर लक्ष केंद्रित करणे. हे सहकार्य देशांना आंतरराष्ट्रीय संप्रेषणांवर लक्ष ठेवण्यास आणि विविध जागतिक समस्या आणि धोक्यांची माहिती गोळा करण्यास मदत करते.

Q.7

मानक आवश्यक पेटंट (SEP) म्हणजे काय?

1. कोणत्याही तांत्रिक आविष्कारासाठी दिलेले पेटंट.
2. मानकांच्या अंमलबजावणीसाठी महत्त्वपूर्ण असलेल्या तांत्रिक आविष्कारासाठी दिलेले पेटंट.
3. सौंदर्यविषयक डिझाइन सुधारणांसाठी पेटंट.
4. मूलभूत तंत्रज्ञानासाठी आवश्यक नसलेले पेटंट.

Answer:

B

Sol:

- मानक आवश्यक पेटंट (SEP) हे तांत्रिक आविष्कारासाठी दिलेले पेटंट आहे जे मानकांच्या अंमलबजावणीसाठी आणि ऑपरेशन्ससाठी महत्त्वपूर्ण आहे.
- मानक हा तांत्रिक आवश्यकतांचा किंवा मान्य केलेल्या तांत्रिक वर्णनांचा एक संच आहे जे तंत्रज्ञान परस्परसंवाद आणि एकत्र कार्य करतात याची खात्री करतात.
- हे जगभरात, प्रादेशिक किंवा राष्ट्रीय स्तरावर स्वीकारले जाऊ शकतात.

Q.8

1. फक्त राष्ट्रीय पातळीवर.
2. राष्ट्रीय आणि प्रादेशिक, परंतु जगभरात नाही.
3. जगभरात, प्रादेशिक किंवा राष्ट्रीय स्तरावर.
4. फक्त वेगळ्या उद्योगांमध्ये.

Answer:

C

Sol:

- मानक आवश्यक पेटंट (SEP) हे तांत्रिक आविष्कारासाठी दिलेले पेटंट आहे जे मानकांच्या अंमलबजावणीसाठी आणि ऑपरेशन्ससाठी महत्त्वपूर्ण आहे.
- मानक हा तांत्रिक आवश्यकतांचा किंवा मान्य केलेल्या तांत्रिक वर्णनांचा एक संच आहे जे तंत्रज्ञान परस्परसंवाद आणि एकत्र कार्य करतात याची खात्री करतात. हे जगभरात, प्रादेशिक किंवा राष्ट्रीय स्तरावर स्वीकारले जाऊ शकतात.

Q.9

SDGs चे स्थानिकीकरण: भारतातील स्थानिक प्रशासनातील महिला नेतृत्व करतात. कोणी आयोजित केले ?

1. पंचायती राज मंत्रालय आणि संयुक्त राष्ट्र लोकसंख्या निधी
2. NITI आयोग आणि UN Women
3. भारताचे पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय आणि शाश्वत विकास समाधान नेटवर्क
4. राष्ट्रीय महिला आयोग आणि संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम

Answer:

A

Sol:

- संयुक्त राष्ट्रातील भारताचे स्थायी मिशन आणि पंचायती राज मंत्रालय संयुक्त राष्ट्र लोकसंख्या निधीसह एक कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी सहकार्य करत आहेत.

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

- कार्यक्रमाचे शीर्षक आहे “लोकललायझिंग द SDGs: भारतातील स्थानिक प्रशासनात महिला नेतृत्व करतात”.
- हा कार्यक्रम लोकसंख्या आणि विकास आयोगाच्या (CPD57) 57 व्या सत्रादरम्यान होणार आहे.
- लोकसंख्या आणि विकास आयोगाची स्थापना 1946 मध्ये आर्थिक आणि सामाजिक परिषद (ECOSOC) द्वारे करण्यात आली.
- आयोग 47 सदस्य देशांचा बनलेला आहे.
- सदस्य देश भौगोलिक वितरणाच्या आधारे चार वर्षांच्या कालावधीसाठी आर्थिक आणि सामाजिक परिषदेद्वारे निवडले जातात.
- आयोगाची स्थापना त्रिस्तरीय आंतरशासकीय यंत्रणा म्हणून करण्यात आली.
- आयोगाच्या बैठका साधारणपणे 1994 पर्यंत दर दोन किंवा तीन वर्षांनी आयोजित केल्या जात होत्या. 1994 नंतर, वर्षातून एकदाच आयोजित करण्यात आल्या आहेत.

Q.10

लोकसंख्या आणि विकास आयोगाची स्थापना कोणी केली?

1. संयुक्त राष्ट्र महासभा
2. आर्थिक आणि सामाजिक परिषद (ECOSOC)
3. संयुक्त राष्ट्र लोकसंख्या निधी
4. संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रम

Answer:

C

Sol:

- संयुक्त राष्ट्रातील भारताचे स्थायी मिशन आणि पंचायती राज मंत्रालय संयुक्त राष्ट्र लोकसंख्या निधीसह एक कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी सहकार्य करत आहेत.
- कार्यक्रमाचे शीर्षक आहे “लोकललायझिंग द SDGs: भारतातील स्थानिक प्रशासनात महिला नेतृत्व करतात”.
- हा कार्यक्रम लोकसंख्या आणि विकास आयोगाच्या (CPD57) 57 व्या सत्रादरम्यान होणार आहे.
- लोकसंख्या आणि विकास आयोगाची स्थापना 1946 मध्ये आर्थिक आणि सामाजिक परिषद (ECOSOC) द्वारे करण्यात आली.
- आयोग 47 सदस्य देशांचा बनलेला आहे.
- सदस्य देश भौगोलिक वितरणाच्या आधारे चार वर्षांच्या कालावधीसाठी आर्थिक आणि सामाजिक परिषदेद्वारे

निवडले जातात.

- आयोगाची स्थापना त्रिस्तरीय आंतरशासकीय यंत्रणा म्हणून करण्यात आली.
- आयोगाच्या बैठका साधारणपणे 1994 पर्यंत दर दोन किंवा तीन वर्षांनी आयोजित केल्या जात होत्या. 1994 नंतर, वर्षातून एकदाच आयोजित करण्यात आल्या आहेत.

Q.11

महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ ह्युमन सेक्रिफिस अँड इतर अमानवी, वाईट आणि अघोरी प्रथा आणि काळी जादू कायदा कोणत्या वर्षी लागू करण्यात आला?

1. 2010
2. 2011
3. 2012
4. 2013

Answer:

D

Sol:

- महाराष्ट्रातील अंधश्रद्धा रोखण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ ह्युमन सेक्रिफिस आणि इतर अमानवी, अमानुष आणि अमानुष प्रथा जादूटोणा कायदा.
- या कायद्याचा उद्देश मानवी बलिदान आणि अंधश्रद्धेमध्ये रुजलेल्या इतर हानिकारक प्रथांचा मुकाबला करणे आणि गुन्हेगारी करणे हे आहे जे लोकांच्या विश्वासांचे शोषण करतात, विशेषतः ज्यांच्यामुळे जीवनाला हानी पोहोचू शकते किंवा धोका होऊ शकतो.
- नरेंद्र दाभोलकर या अंधश्रद्धा विरोधी कार्यकर्त्यांच्या हत्येनंतर 2013 मध्ये कायदा लागू करण्यात आला, ज्याने विधिमंडळ प्रक्रियेला गती दिली.
- अशा प्रथांच्या हानिकारक परिणामांबद्दल लोकांना शिक्षित करण्यासाठी आणि लोकांमध्ये वैज्ञानिक वृत्ती वाढवण्यासाठी हा कायदा शिक्षण आणि जागरूकता मोहिमांच्या महत्वावर भर देतो.

Q.12

Weekly Quiz Compilation | Download Free PDF

महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण (MAT) कोणत्या कायद्यानुसार काम करते?

1. महाराष्ट्र शासन अधिनियम, 1974
2. भारतीय दंड संहिता, 1860
3. प्रशासकीय न्यायाधिकरण कायदा, 1985
4. लोकसेवा आयोग कायदा, 1951

Answer:

C

Sol:

- महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण (MAT) ची स्थापना महाराष्ट्र राज्याच्या कारभाराशी संबंधित सार्वजनिक सेवा आणि पदांवर नियुक्त केलेल्या व्यक्तींची भरती आणि सेवा शर्तीशी संबंधित विवाद आणि तक्रारी हाताळण्यासाठी करण्यात आली.
- MAT प्रशासकीय न्यायाधिकरण अधिनियम, 1985 मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या बाबींवर अधिकार क्षेत्र वापरते. हे प्रामुख्याने सरकारी कर्मचाऱ्यांची भरती आणि सेवा शर्तीशी संबंधित प्रकरणांशी संबंधित आहे.
- रचना: न्यायाधिकरण सामान्यतः एक अध्यक्ष, जो उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश आहे किंवा राहिलेला आहे, आणि इतर न्यायिक आणि प्रशासकीय सदस्य जे उच्च-स्तरीय अधिकारी आहेत किंवा राहिले आहेत किंवा कायदेशीर अनुभव आहेत.
- अपील प्रक्रिया: महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरणाने दिलेल्या निर्णयांना उच्च न्यायालयात आव्हान आणि अपील करता येते.

Q.13

पुराव्याच्या भाराच्या बाबतीत MCOCA नेहमीच्या फौजदारी न्याय प्रणालीपेक्षा वेगळे कसे आहे?

1. आरोपींनी त्यांचे निर्दोषत्व सिद्ध केले पाहिजे
2. फिर्यादीने आरोपीचे निर्दोषत्व सिद्ध केले पाहिजे
3. फिर्यादीने आरोपीचा अपराध सिद्ध केला पाहिजे
4. वरीलपैकी काहीही नाही

Answer:

A

Sol:

- महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा (MCOCA) हा भारतातील महाराष्ट्र राज्याने 1999 मध्ये संघटित गुन्हेगारी आणि दहशतवादाचा सामना करण्यासाठी लागू केलेला कायदा आहे.
- उद्दिष्ट: MCOCA चे प्राथमिक उद्दिष्ट कायद्याची अंमलबजावणी करणाऱ्या एजन्सींना संप्रेषणात अडथळा आणणे, पोलिसांसमोर दिलेले कबुलीजबाब स्वीकारण्यायोग्य पुरावा म्हणून वापरणे आणि गुन्ह्यातून मिळालेल्या संपत्तीद्वारे मिळवलेल्या मालमत्ता जप्त करणे हे आहे.
- विशेष न्यायालये: MCOCA त्याच्या तरतुदींतर्गत खटल्यांचा जलद आणि कार्यक्षम खटला सुनिश्चित करण्यासाठी विशेष न्यायालये स्थापन करण्याची तरतूद करते.
- जामीनाच्या कठीण अटी: MCOCA अंतर्गत, जामीन मिळणे आव्हानात्मक आहे कारण जामिनावर असताना आरोपीने तत्सम गुन्हा करण्याची शक्यता नाही यावर कायद्याने न्यायालयाने समाधानी असणे आवश्यक आहे.
- MCOCA पुराव्याचे ओझे आरोपींकडे हलवते, त्यांना काही विशिष्ट परिस्थितींमध्ये त्यांचे निर्दोषत्व सिद्ध करणे आवश्यक आहे, जे नेहमीच्या फौजदारी न्याय प्रणालीच्या विरुद्ध आहे जिथे खटल्याचा भार असतो.

Q.14

आरटीई कायद्यांतर्गत गैर-सरकारी शाळांनी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील मुलांसाठी किती टक्के जागा राखीव ठेवल्या पाहिजेत?

1. 10%
2. 15%
3. 20%
4. 25%

Answer:

D

Sol:

- शिक्षणाचा अधिकार कायदा (RTE), अधिकृतपणे बालकांचा मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार म्हणून ओळखला जाणारा कायदा, भारतात 2009 मध्ये लागू करण्यात आला.

- वयोगटाचा अंतर्भाव: RTE कायदा भारतात 6 ते 14 वर्षे वयोगटातील मुलांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण प्रदान करतो.
- अनिवार्य शिक्षण: हे अनिवार्य आहे की प्रत्येक मुलाला काही आवश्यक नियम आणि मानके पूर्ण करणाऱ्या औपचारिक शाळेत समाधानकारक आणि न्याय्य गुणवत्तेचे पूर्णवेळ प्राथमिक शिक्षण मिळण्याचा अधिकार आहे.
- अटकेचे धोरण नाही: या कायद्यात मूळतः नो-डिटेंशन पॉलिसीचा समावेश होता, याचा अर्थ विद्यार्थ्यांना आपोआप पुढील इयत्तेत बढती दिली जाते. बोर्डाच्या परीक्षेचा ताण कमी करण्यासाठी हा होता. तथापि, 2019 नुसार, दुरुस्त्या राज्यांना विशिष्ट परिस्थितीत विद्यार्थ्यांना रोखून ठेवण्याची परवानगी देतात.
- खाजगी शाळेचा कोटा: कायदा असा आदेश देतो की गैर-सरकारी शाळांनी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल आणि वंचित समुदायातील मुलांसाठी 25% जागा राखीव ठेवल्या पाहिजेत.

- वैज्ञानिक पद्धतीचे पालन सूचवते.
- महाराष्ट्र राज्य वृक्ष प्राधिकरण: मोठ्या संख्येने वृक्षांचे संरक्षण करण्यासाठी, महाराष्ट्र सरकार "महाराष्ट्र राज्य वृक्ष प्राधिकरण" स्थापन करणार आहे.

Q.15

महाराष्ट्र सरकार झाडांच्या संरक्षणासाठी कोणते प्राधिकरण स्थापन करणार आहे?

1. महाराष्ट्र राज्य वृक्ष प्राधिकरण
2. महाराष्ट्र नागरी विकास प्राधिकरण
3. महाराष्ट्र हरित अभियान प्राधिकरण
4. महाराष्ट्र वनीकरण आयोग

Answer:

A

Sol:

- हेरिटेज ट्री संकल्पना: महाराष्ट्रात 'हेरिटेज ट्री' संकल्पना राबविण्यास मंत्रिमंडळाने मान्यता दिली.
- कायद्यात सुधारणा: कृती आराखडा महाराष्ट्र (शहरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण आणि संवर्धन कायदा, 1975 मध्ये सुधारणा करतो. या दुरुस्तीचा उद्देश शहरी लँडस्केपमध्ये हिरवे आच्छादन सुरक्षित करणे आणि हेरिटेज वृक्षांचे संरक्षण करण्यासाठी एक मजबूत यंत्रणा प्रदान करणे आहे.
- दुरुस्तीचे तपशील: सरकार त्यांच्या संरक्षण आणि संवर्धनासाठी "वारसा वृक्षांची संकल्पना" आणि झाडांचे वय सादर करेल. दुरुस्ती नुकसान भरपाई देणारी वृक्षारोपण सुनिश्चित करते, वृक्षारोपणासाठी सामान्य जमीन आरक्षित करण्याचा प्रस्ताव देते आणि मियावाकी वृक्षारोपण सारख्या